

VILNIS

LIETUVIŲ LIAUDIES LAIKRAŠTIS
LITHUANIAN NEWSPAPER
3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608
Telefonas: [312] 842-7325

VOLUME LXI Nr. 25

KETVIRTADIENIS, GRUODŽIO [DECEMBER] 10, 1981

KAINA 25 c.

KASDIEN

RIMTAI PASIPIKTINUSI TARSI APSIVERTE RAGOŽIUM TEBEKALENA DANTIS PAŽANGŪS LIETUVIAI

Nors prez. Reaganas į Baltuosius rūmus pavaišinti pasikvietė AFL-CIO profsąjungų vadovus, bet faktas lieka faktu, kad AFL-CIO profsąjungos ant prezidento yra supykusios. Tai parodė neseniai Niujorke įvykęs profsąjungų suvažiavimas, kurio tribūnoje nebuvo vietos nei prezidentui, nei jo politikieriams žymesniems respublikonams.

Toks profsąjungų pasielgimas—nepakviesti prezidentą pasakyti kalbą,—yra atviras žodis, kad Amerikos darbo liaudis yra rimtai pasipiktinusi administracijos ėjimais siaurinti socialines programas, iškovotas per pastaruosius penkiasdešimt metų.

•••

Pakviesti AFL-CIO suvažiavime kalbėti sen. Kennedy, Mondale ir kiti demokratai, visi mušė į tašką, jog profsąjungos ir demokratų partija turi eiti išvien, kad Amerikos darbo liaudžiai pasiekus gerbūvio. Tai politikieriška retorika, nes praktika rodo, kad kapitalistų politinė partija darbininkams niekad gero nelinkėjo ir nelinki.

Kad kongrese būtų atstovaujami darbo žmonių interesai, reikia darbo žmonių partijos, rugsėjo 19 dienos Solidarumo demonstracijos Vašingtone dvasios partijos, keliančios darbo žmonių šėkius ir kalbančios darbo žmonių šnekta.

Per rinkimus su pasirinkimu iš dviejų blogybių geresnę, niekas neišina.

•••

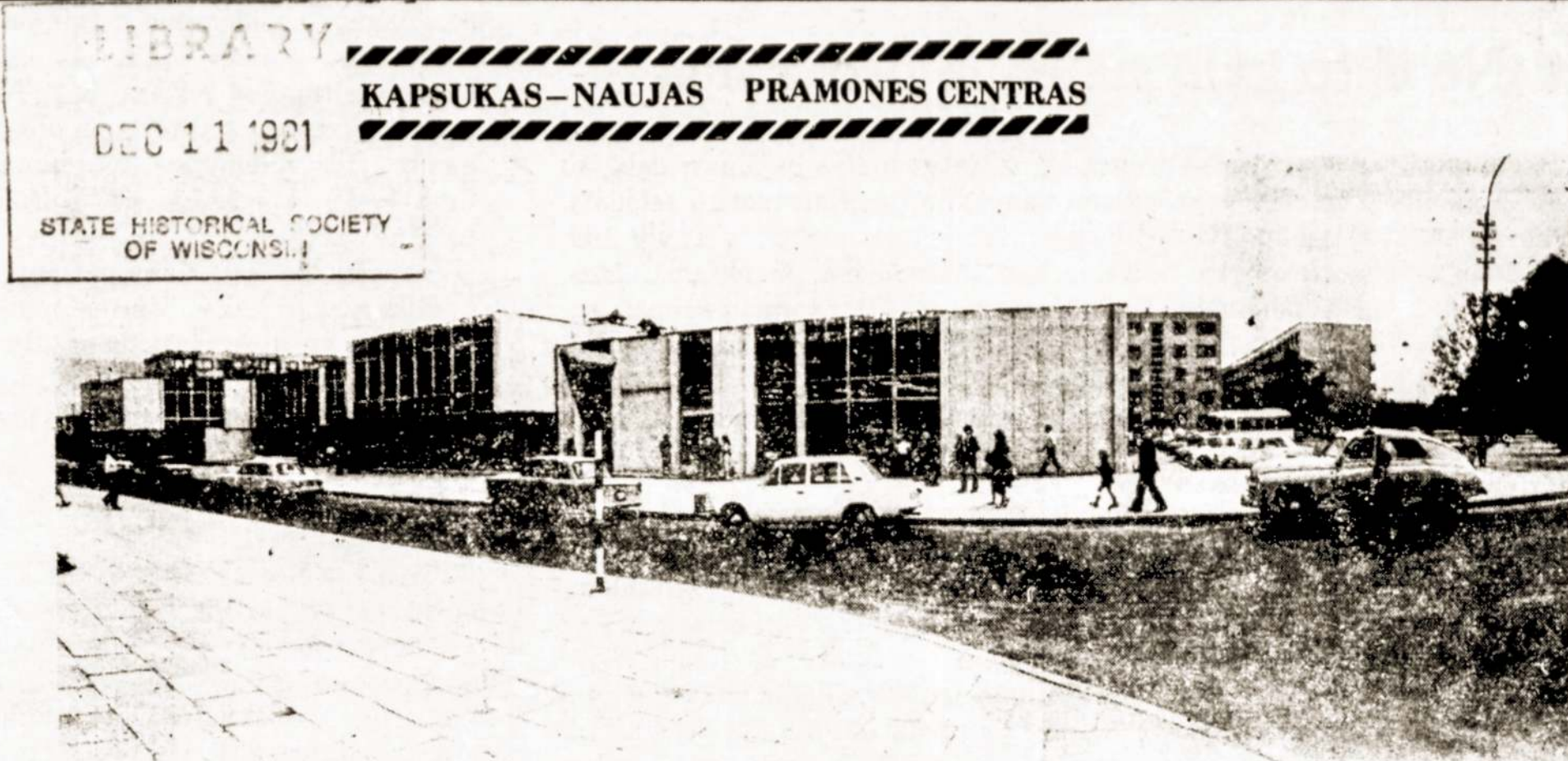
Dėka Vakarų Europos žmonių antikarinėms demonstracijoms, prez. Reaganas tarsi apsvirtė ragožium, siūlydamas Tarybų Sąjungai likviduoti branduolines raketas Europos kontinente. Tačiau, kiek tas siūlymas yra nuoširdus, prašosi klausimas. Jeigu derybose bus kalbama iš jėgos pozicijų, jos nieko gero neduos.

Jeigu Europos kontinente bus padarytas galas branduolinėms raketoms, ačiū bus Madrido konferencijai, kur senojo žemyno 33 valstybių, JAV ir Kanados atstovai, nežiūrind JAV ir NATO karių valstybių prieštaravimui, susitarė turėti Europoje nusiginklavimo konferenciją.

Si konferencija taip, gali lemti branduolinių raketų likimą Europos kontinente, nes Europos šalys, trokštančios taikos, visa esybe prieš jas.

•••

Piktosios agresyviojo imperializmo jėgos savo dantis dar tebekalena. Dar tebepla bilijonines sumas ginklams, dar tebesodrina šėtoniškais pabūklais arsenalus karui, tebeikiša pagalius į nusiginklavimo nuotaukų ratus.

Kapsukas. Naujasis prekybos centras.

Buržuazijos valdymo metais miestas vystėsi lėtai. Per dvidešimt metų gyventojų skaičius išaugo tik septyniais tūkstančiais. Tuometinė Marijampolė vadinosi miestu, tačiau jame nebuvo to, kas būtina miestui: centralizuoto vandens ir šilumos tiekimo, kanalizacijos, jau nekalbant apie karštą vandenį, dujas. Skurdus ir menkas buvo miesto centras, apgailėtinais atrodė gatvės, šaligatviai. Tačiau ir tai negailėstingai sunaikino fašistų sukeltas karas.

Tarybų valdžios metais Kapsukas gavo pagrindinį, ūgdantį miestą veiksnį—pramonę. 1960 m. atiduota naudoti pirmoji nauja įmonė—maisto pramonės automatų gamyklos pirmoji eilė. Dar pirmaisiais pokario metais buvo atstatytas sugriautas cukraus fabrikas, kurio pajėgumas dabar dešimtkart didesnis, negu prieškariniais metais. Dabar miestas tapo stambiu pramonės miestu.

Siuolaikiniame miesto pramonės rajone, kuriuo galėtų didžiuotis bet kuris respublikos miestas, šalia esančių įmonių penkmečio metais išaugo pieno konservų kombinatas (vienas didžiausių Pabaltjyje), automobilių remonto gamykla, kelios

Todėl kiekvieno dorą žmogaus pareiga budėti taikos šalininku gretose taip, kaip budi Vakarų Europos taikos šalininkai ir taria savo žodį. Taika ir nusiginklavimas pasaulyje savaime neateis, už taiką ir nusiginklavimą reikia kovoti, reikia būti aktyviu taikos šalininku, kad branduolinės bombos pasaulio nesudegintų.

•••

Amerikos pažangūs lietuviai nemažą duoklę atidavė šio krašto darbininkų kovose už profsąjungas, už didesnes algas, už geresnį darbo žmogui gyvenimą. Amerikos klasių kovos istorija to niekad nepamirš.

Nūdien, nors lietuviai jau gyvena sutemų dienas, bet tebesiaukoja taikos reikalui, remdami ir puoselėdami savo laikraščius, keliančius šūkius už taiką ir nusiginklavimą pasaulyje.

Jaunose dienose įsisavintų pažangių idėjų neatsisako. S. J. Jokubka

aptarnavimo bazės. Miesto pramonės įmonių produkcijos gamyba per penkmetį išaugo 71,5%; tai buvo bene vienas iš didžiausių augimų respublikos miestų tarpe. Kapsukiečių gaminama produkcija keliauja daugiau kaip į 20 užsienio šalių.

Vystant miesto gamybinę jėgą, gerinant kultūrinę bei buitines darbo žmonių gyvenimo sąlygas, dešimtojo penkmečio metais buvo sunaudota 65,5 mln. rb., iš jų gyvenamųjų namų statybai—19,7 mln., kultūros švietimo reikalingam—3,4 mln. rb. Dešimtojo penkmečio metais pastatyta per 163 tūkst. kv. m. bendrojo gyvenamojo ploto—tai 35% daugiau, negu per ankstesnio penkmečio metus. Taigi kas penktas miesto gyventojas pagerino buto sąlygas.

Dešimtojo penkmečio metais nemažai nuveikta socialinės bei kultūrinės statybos srityje: pastatytos dvi vidurinės mokyklos, profesinių technikos mokyklų komplekse pastatyta trečioji mokykla, trys vaikų lopšeliai-darželiai, miesto centre iškilo dešimties aukštų "Sūduvos" viešbutis, restoranas, automatinė telefonų stotis, centrinė biblioteka, administracinių organų pastatas. Pradėta projektuoti ir poliklinika, kurioje kasdien bus priimama per 900 žmonių. Ji bus pastatyta Laisvės gatvėje, netoli senosios ligoninės.

Baigtas statyti prekybos centras, galintis per dieną aptarnauti apie 12 tūkst. žmonių. Labai pagražėjo Draugystės mikrorajono architektūrinė išvaizda, kai buvo pastatytas pirmasis mieste dvylikos aukštų gyvenamasis namas.

Sešupės vingyje išaugo Degučių gyvenamasis mikrorajonas, turintis daugiau kaip 10 tūkst. gyventojų. Mikrorajone puikuojasi graži 6-oji vidurinė mokykla, keturi vaikų lopšeliai-darželiai, turintys po 280 vietų, veikia trys parduotuvės, valgykla, taupomoji kasa, kirpykla ir skalbinių priėmimo punktas. Šalia Sešupės pakrantėje kuriama 55 ha ploto parkas. Šiame mikrorajone statoma 600 lovų ligoninė, projektuojamas naujas originalios išvaizdos visuomeninis prekybos ir buitinis centras, kuriame bus biblioteka, knygynas, ryšių skyrius, pra-

moninių prekių parduotuvė, įvairios buities tarnybos patalpos, vaikų klubas ir kt. Mikrorajono pakraštyje turėtų būti dar pastatyta maisto prekių parduotuvė. Visa tai—vienuoliktojo penkmečio statybos. Manoma, kad netrukus Degučių mikrorajonas taps gražiausiu mieste.

Pradėtos statybos kitoje Sešupės pusėje—naujasis Mokolų gyvenamasis mikrorajonas. Jis faktiškai bus pastatytas vienuoliktojo penkmetyje. S. J. J-ka

Trumpai

— Administracijos biudžeto pareigūnai susirūpinę, kad ryšium su krašto ūkio atoslūgiu (recesija) 1982 fiskalių metų valstybės biudžetas, labai galimas daiktas, turės apie \$100 milijonų deficitą.

— Daugiau kaip 300 Čikagos katalikų kunigų per laikraštį "Sun-Times" viešai atsisaukė į savo konfratus ir paraprijiečius, kad stotų už taiką ir prieš karines išlaidas.

— Kubos prezidentas Fidel Castro įspėjo, kad užatakavimas Kubos gali sukelti nesuvaldomą karą. Jis taip pažymėjo duodamas interviu meksikiečių žurnalui "Proceso".

— Kanados ir JAV daugiau kaip 200 studentų buvo susirinkę Montrealyje į konferenciją pasisakyti prieš karą ir ginklavimąsi branduoliniu ginklu.

— Statistikos biuro duomenimis, praėjusiais metais ilgesniam ar trumpesniam laikui iš darbo buvo paleista 21,4 milijono darbininkų. Daugiau kaip 40 procentų jų buvo paleisti mažiausia penkiolikai savaičių.

— Vien tik praėjusiais metais keleivinių lėktuvų linijų kompanijos paleido mažiausia 30,000 tarnautojų. Kiek šiomet paleis, dar nežinia.

— Wilkes-Barre, Pa., laikraščio "Times leader" laikraščio darbininkai streikuoja jau ketvirtą kartą. Jie leidžia laikraštį ir iš jo šiaip taip pragyvena. Tuo tarpu didžiojo savininkai nenori girdėti apie derybas.

VILNIS

Lithuanian Peoples Bi-weekly

Published bi-weekly, Thursday, except when preceded by a Holiday, by the Workers Publishing Association, Inc.
Subscription rates in United States: one year \$10.00, six months \$5.50; Chicago \$12.00, 6 months \$6.50; Canada \$15.00, 6 months \$8.00; foreign countries \$15.00, 6 months \$8.00.

3116 So. Halsted St., Chicago, Illinois 60606 Phone 842-7325

Second-class postage paid at Chicago, Illinois (U.S.P.S. 659-780)

Ne iš to galo siaurina programą

Pagal socialinio aprūpinimo programą, turintys mažas pajamas, daugiau kaip 22 milijonai žmonių yra šelpiami daugiau ar mažiau maisto talonais. Nors tų maisto talonų dykai negauna, turi juos pirkti, bet vis tiek skurdžiai gyvenantiems yra nemaža, kad ir ubagiška, ši pašalpa. Nes, išties, nors ir turint per metus \$5,000 pajamų keturių asmenų šeimai, kai reikia brangiai mokėti už butą, už šilumą, elektrą, pragyventi stačiai neįmanoma, kad ir pupelių bei ryžių košę tevalgant. O ką kalbėti apie tokias keturių asmenų šeimas, kurių mėnesinės pajamos nedidesnės kaip \$300.

Tačiau su šiuo socialinio aprūpinimo programos maisto talonų skyriumi yra ir netvarkos. Kaip taisyklė, visur yra sukčių, aferistų ir blogos valios žmonių. Nuo šių elementų nėra švari ir socialinio aprūpinimo maisto talonų dalinimo programa. Dažnai tenka matyti spaudoje, kad sen ar ten tas ar kitas neteisėtai gaudavo tuos maisto talonus. Vadinas, yra tokių, kurie apeina įstatymus bei nuostatus ir pelnosi maisto talonais. Tai galima pastebėti ir supermarketuose. Žiūrėk, žmogus atvažiuoja gražiausia automašina, nuo prekystalio prisirenka pirmarūšės mėsos beveik pilną vežimėlį ir moka maisto talonais. Keturių asmenų šeimos šeiminkė, nors jos šeimos per metus pajamos yra netoli \$10,000, nuėjus į supermarketą taip vandrovoti neišgali, kaip ta, atvažiavusi brangia, blizgančia automašina. Žinoma, vidutiniškai gyvenantys, neturintys teisės gauti maisto talonus, piktinasi, zurza.

Federalinei valdžiai skurdžių rėmimas maisto talonais kaštuoja apie \$7 milijonus, milijonai kaštuoja ir valstijoms. Prez. Reagano administracija vardan valstybės biudžeto subalansavimo šią maisto talonų programą nusistačiusi siaurinti iki minimumo. Jau kyla sumanymas 1983 metais sumažinti išlaidas už maisto talonus dviems milijonais dolerių. Toms keturių asmenų šeimoms, kurių per mėnesį pajamos nedidesnės kaip \$300, teduoti maisto talonų už \$128, o nebe už \$143, kaip dabar yra duodama. Skudžiai per mėnesį gauti \$15.00 mažiau yra didelis dalykas.

Prez. Reagano administracija šią programą siaurina ne iš to galo. Tuos \$2. milijonus lengviausiai sumažintų, jeigu paimtų už pakarpos sukčius ir visokius aferistus, suktu būdu gaunančius maisto talonus. Nuo skurdžių stalo nereiktų kas mėnesį atiminti po \$15.00. Žinoma, kaštuotų seklių samdytas tų sukčių ir aferistų gaudymui, bet už tai nebūtų skriaudžiami vargingai gyvenantys. Bet nereik tų baikų, sekliai reikalingi kitkam, o ne gaudymui maisto talonų sukčių.

Darbo liaudis pasipiktinusi

Amerikos darbo liaudis prez. Reagano ekonomikos politika yra pasipiktinusi ir tas pasipiktinimas didėja. Prezidento administracijos atvirai ėjimai siaurinti socialines programas, ypač Social Security, maisto talonų, nedarbo kompensacijų ir kitas, ne vienam eiliam darbininkui atvėrė akis, kad prez. Reaganas su savo politikieriais atstovauja didžiojo biznio, o ne liaudies interesams. Užmačia sumažinti pajamų mokesčius, kad turčiams iš to būtų naudos, sukėlė ant kojų ir viduriniąją klasę, netgi ir profsąjungų biurokratus.

Pasipiktinusių prez. Reagano administracijos politika liaudies pusmilijoninė demonstracija rugsėjo 19 dieną Vašingtone buvo rimtas išspėjimas, kad darbo liaudis ir profsąjungos nutraukia santykius su Baltaisiais rūmais, jeigu prezidentas nesiliaus balansavęs biudžetą socialinių programų sąskaita ir didinę karo biudžetą, skatinantį infliacijos didėjimą. Kiek iš šį išspėjimą atkreipė dėmesį prezidento politikieriai Vašingtone, prašosi klausimas, bet faktas yra faktų, organizuotų darbininkų profsąjungų vadovai prezidento adresu gero žodžio neduoda.

Neseniai Niujorke įvyko AFL-CIO profsąjungų suvažiavimas. Paprastai, mandagumas reikalauja į tokius nacionalinius suvažiavimus pakviesti ir prezidentą pasakyti kalbą. Jeigu jau ne ji, tai nors vieną ar kitą iš atsakingųjų administracijos pareigūnų. Šį kartą nekvieta ne tik prezidento, o ir nė vieno respublikono. Vadinas, davė suprasti, kad darbininkų profsąjungoms prezidentas ir jo politikieriai yra nepriimtini.

Suvažiavime profsąjungų ir kiti kalbėtojai, taipgi ir pats AFL-CIO prezidentas Kirkland piktai akcentavo, kad prezidento Reagano ekonomikos politika skęsta taip, kaip prez. Hooverio depresijos išvakarėse. Daugiausia vėjo davė už socialinių programų siaurinimą, už nepaisymą nedarbo didėjimo, už infliaciją ir kitas krašto ūkyje kylančias negeroves.

Iš suvažiavime bangavusių nuotaikų aiškiai davėsi suprasti, kad organizuoti darbininkai prez. Reagano administracijos politika pasipiktinę ir piktinasi vis labiau. Todėl nė truputį nenuostabu, kad prez. Reaganas AFL-CIO prezidentą Kirkland netgi pakvietė į pasimatymą Baltuosiuose rūmuose. Ir be abejo dėl to, kad šį darbo liaudies pasipiktinimą kiek nors prigesinus.

Iš sunerimusio pasaulio

NIKARAGVOS VYRIAUSYBĖS NOTA

Nikaragvos vyriausybė pareikalavo, kad Jungtinės Valstijos oficialiai paneigtų Vašingtono administracijos atstovų ir Amerikos spaudos prasimanytus, kad Nikaragvoje, girdi, yra Kubos kareivių.

Noteje, įteiktoje valstybės sekretoriaus padėjėjui Amerikos žemyno reikalams, nacionalinio atgimimo vyriausybė atmeta tokius šmeižikiškus kaltinimus Nikaragvai. Tokiais kaltinimais, pabrėžiama dokumente, tik didinamas įtempimas Centrinėje Amerikoje ir Karibų baseine.

Pranešimais, kad Kuba permetus į Nikaragvą kelis šimtus savo kareivių, kurie ketina "įsibrauti į Salvadorą", Reagano administracija maskuoja savo agresyvių planus prieš Nikaragvą ir Kubą.

PIETŲ KOREJOJE

Pietų Korėjos aukštosiose mokyklose suaktyvėjo antivyriausybiniai veiksmai. Seulo nacionaliniame universitete ir kai kuriose kitose Pietų Korėjos aukštosiose mokyklose įvyko protesto demonstracijos prieš antiliaudinę marionetinio režimo politiką. Studentai reikalavo, kad atsistatydintų diktatorius Con Du Hvan ir nedelsiant būtų išvesta iš Korėjos pusiasalio pietų 40-tūkstantinis amerikiečių okupacinis korpusas.

Į studentų reikalavimus valdžia atsakė represijomis—daugelis aktyvistų buvo pašalinti iš universitetų arba persekiojami.

PRIEŠ NATO PLANUS

Vakarų Vokietijos organizacija—vokiečių taikos draugija—karinės tarnybos priešininkų internacionalas paragino aktyvinti kovą prieš NATO raketinių branduolinių planų realizavimą.

—Mūsų teritorijoje,—pareiškė laisvosios demokratų partijos Bavarijos jaunimo organizacijos "Jaunieji demokratai" pirmininkas R. Knapė,—neturi būti vietos naujoms raketoms 'peršing' ir sparnuotosioms raketoms".

PARTIZANAI GVATEMALOJE

Partizanų būriai Gvatemaloje, kovoiantys prieš kruviną karinę

Ima už pakarpos Indijos fašistus

Indijos Himačal-Pradešo valstijoje uždrausti ultradešiniųjų reakcinių organizacijų Raštrija svajamsevak sangh (RSS) ir Ananda marg susirinkimai bei eitynės. Šį nutarimą valstijos vyriausybė priėmė dėl to, kad šių organizacijų veikla kelia grėsmę Indijos nacionalinei vienybei.

Ne vienoje tik Himačal-Pradešo valstijoje šios ekstremistinės organizacijos vykdo teroro aktus, kursto riaušes tarp religinių bendruomenių. Jų veikla seniai persikėlė už vienos valstijos ribų, nes tikslas, kurio įgyvendinimui vadovauja Jungtinių Valstijų žvalgyba bei Pakistano slaptosios tarnybos, yra suskaldyti Indiją, pakirsti jos politinę ir ekonominę galią.

Profašistinės organizacijos Ananda marg nariai šių metų rugpjūčio mėnesį kėsinosi į Indijos ministrės pirmininkės I. Gandi gyvybę. Anksčiau Ananda marg ekstremistai yra nužudę vyriausybės ministrą L. N. Mišrą, organizavo pasikėsinimus į kitus kabineto narius.

diktatūra, įvykdė kelias sėkmingas kovos operacijas įvairiose šalies vietose.

Sololos mieste—to paties pavadinimo departamento administraciniame centre grupė patriotų kelias valandas atkakliai kovojo prieš didelius armijos ir policijos dalinius. Partizanai prieš tą užblokavo kelius į miestą ir nutraukė telefono ryšius su kitomis gyvenvietėmis. Buvo nukauti ir sužeisti 36 reguliariosios armijos kareiviai ir karininkai, jų tarpe departamento karinis gubernatorius ir vietinės policijos viršininko pavaduotojas. Partizanai smarkiai apgriovė vietinės įgulos kareivines.

INDONEZIJOS VYRIAUSYBĖI NEPATINKA

Indonezija stoja prieš Amerikos administracijos nutarimą padaryti Kinijai prieinamus Pentagono arsenalus. Tai čia žurnalistams pareiškė šios šalies užsienio reikalų ministras M. Kusumaatmadža. Vašingtono ketinimai arpūpinti ginklais Kinijos armiją, pabrėžė ministras, kelia grėsmę taikai ir saugumui Pietryčių Azijoje. Baltiesiems rūmams jau oficialiai pranešta, kad Indonezijos vyriausybė dėl to labai nerimauja, pasakė užsienio politikos žinybos vadovas.

Vietiniuose politiniuose sluoksniuose jo pareiškimas laikomas atsakymu į Reagano administracijos mėginimus pasiekti, kad ASEAN šalys pritartų Amerikos ir Kinijos kariniam bendradarbiavimui.

NERIMAUJA AMBASADA

JAV ambasada Kaire labai nerimauja, kad Egipto musulmonų grupuotės gali užpulti tiek pačią ambasadą, tiek ir kitas Amerikos įstaiigas įvairiuose Egipto miestuose, rašo laikraštis "Aš Saab", remdamasis "patikimais Egipto šaltiniais".

Po to, kai buvo nužudytas Sadatas, Egipte vis labiau plinta Amerikai priešiškos nuotaikos, rašo laikraštis. Atsižvelgdamas į tai, Vašingtonas mano, kad Kaire gali pasikartoti Irano įvykiai, kai buvo užimta Amerikos ambasada Teherane, o jos bendradarbiai buvo paskelbti įkaitais. Iš laikraščių J. Ž.

Ultradešinioji organizacija turi smogikų būrius, kurių nariai apmokomi diversijų, šnipinėjimo amato. Daugelyje šalies rajonų ji turi ginklų sandėlių.

Organizacija Raštrija svajamsevak sangh (RSS) šalyje kursto šovinstines nuotaikas, kursto nacionalinę nesantaiką, provokuoja indus ir musulmonų susidūrimus, kurių metu žūna šimtai žmonių, RSS rengia kruvinas akcijas prieš Indijoje gyvenančius musulmonus.

Pastaruoju metu RSS vadovybė organizacijos narius ėmė ruošti pagrindinei kovai prieš šalies vyriausybę. Daug dėmesio imta skirti kariniam jų parengimui. Šią vasarą devyniolikoje Indijos valstijų veikė 22 ekstremistų stovyklos. Jose beveik 10 tūkstančių jaunuolių buvo mokomi karinių dalykų.

Raštrija svajamsevak sangh organizacija savo pagrindiniu uždaviniu laiko indus valstybės įkūrimą religiniu pagrindu.

Vilnis, 1981 gruodžio 10

O dabar nori susipažinti

FELJETONAS

Mus "vadavo" ilgus metus. Kiek galima spręsti iš tam tikrų neaiškių žymių—ir dabar "tebevaduoja".

Tai daroma pačiais įvairiausiais būdais. Radijo bangomis, kalbomis, užjūriniais raštais. Raugintais kopūstais su lietuviškomis dešrelėmis, šveičiamais per "vadavimo" rautus.

Zodžiu, tam reikalui nieko nebuvo pagailėta ir nieko negailima.

"Vadavo" pačio įvairiausio plaukos srities specialistai: buvę ministrai, generolai, pulkininkai bei advokatai ir šiaip jau entuziastai.

Nežiūrint tų geradarių bei jų veiklos margumo, juos vienyja meilė mums, Lietuvos žmonėms, na ir kukli galimybė kiek pasidoleriauti. Ir nors apie šią aplinkybę kalba kažkaip droviai, "vadavime" ji buvo (ir yra) svarbiausia.

Taigi, visa tai vyksta jau daugybė metų. Vyksta, kol pagaliau buvo susimąstyta: o ką gi, po paibeliais, mes "vaduojame"?

Ir čia reikšmingiausia, kad susimąstė ne kas kitas, o čikagiškis laikraštis "Draugas". Jis nusprendė:

"Yra sričių, kur mes galime daugiau reikštis. Tai atstovauti tautai užsienyje bei užjūryje, veikti pasaulio viešąją nuomonę".

Kaip visi puikiai žinome, atstovauti, ir dargi užsienyje bei užjūryje, dalykas nelabai sudėtingas ir dargi malonus, kaip, sakysim niežtinčios tarpumentės kasymas. Tad kur čia tas šunelis pakastas, kodėl gi susijaudino "Draugas"?

O bėda, pasirodo, štai kokia—vėl cituoju "Draugą":

— Reikia pažinti Lietuvos žmonių gyvenimą. Čia tai vis dar mūsų silpnoji pusė.

— Daugeliui išeivijos lietuvių Lietuva vis dar yra tokia, kokią jie matė ir išgyveno nepriklausomybės metais ir paliko 1944 metais pasitraukdami iš gimtosios žemės.

Pasikeitė mes, bet dar labiau pakito Lietuva. Viena pažinimo priemonių yra betarpiškas išeivių ryšys su savo artimiausiais Lietuvoje.—Tačiau pats autorius toliau dūsauja, kad tai esąs net nei ryšys, o tiesiog ryšelis, ir nieko ypatingai naudingo ("Draugui" ir Co) neduodąs: "Žinoma, kad tokiose sąlygose Lietuvos pažinimas išeivijoje yra labai menkas".

PASITIKĖJIMO AUKOS

Kai suvokiau, kad noriu parašyti šį nedidelį straipsniuką, tai jau ne bet kaip, o įdėmiai, net labai įdėmiai išspoksojau į nuotrauką, kuri, anot parašo po ja, rodo BALFo 5-to skyriaus—Marquette Parko valdybą. Iš kairės pusės pirmoji—Gražvyda Giedraitytė. Atrodytų, stropi, kukli, o svarbiausia—jauna. "Gražvyda,—norisi klausti,—kaip čia patekai? Koks negeras daiktas į ausį kuždėjo, kad fotografui pozuoti kartu su tais kitais—su ponais Juozu Mackevičiumi, Vladu Poškevičiumi, Kostu Repšiu, Juozu Blažiu, Antanu Kleiza ir poniu Jadvyga Sasnauskiene? Negi, Gražvyda, tiki, kad jie ruošia talką, kuo nors padedančią Lietuvai? Negi tiki?"

Tiki, taip, ji jais tiki ir gaila, kad šis jos tikėjimas taip neatitinka realybės. Jeigu netikėtų, tai ar regėtume ją čia? O jūs, tieji kiti, jūs, jaunų žmonių mulkintojai, Lietuvos žemė išslystų iš po jūsų kojų

Kaip gi taip?! Juk tas pats "Draugas" bei jo kolegos iki šiol puikiai, tiesiog iki panagių "žinojo" Lietuvą. Pavyzdžiui tai, kad mes neturime ko valgyti. Kad daugiatūkstantinės dainų ir šokių šventės rengiamos tik vargšų išeivijos lietuvių akims apdumti. Kad nauji miestų kvartalai—ir net ištisi miestai, tokie, kaip Elektrėnai, pastatyti grynai propagandiniiais sumetimais.

Jie "žinojo", kad dabartinėje Lietuvoje žmonės botagu suvaromi į bibliotekas ir skaityklas—apie tai palyginti neseniai rašė "Draugas". Trumpiau pasakius, užsienyje esą "vaduotojai" bei "atstovautojai" apie mus ir mūsų Lietuvą "žinojo" nepalyginamai daugiau, nei mes patys.

Tad kodėl vienas tų "žinovų"—reakcionierių laikraštis—staiga ėmė ir paskelbė, kad apie Lietuvą ir jos žmones turi labai menką supratimą?!

Tai padaryta ne be reikalo: spaudžiant vis tą patį doleriuką iš vis tų pačių mielų tautiečių kišenės.

Mat, "Draugas" turi gatavą receptą, kaip iš naujo greitai ir labai gerai pažinti Lietuvą ir jos žmones. Ne, tam visiškai nebūtina važinėti į Nemuno kraštą ir susitikti su jo žmonėmis. Tam nereikia skaityti Lietuvos knygų, klausytis radijo ar žiūrėti kino filmus ar televiziją. Nereikia netgi kojos iškelti iš Čikagos ar Niujorko. Dar daugiau: Lietuvą—pagal "Draugo" receptą—galima pažinti patogia išsidėbus fotelyje ar tįsant lovoje.

Paslaptingas receptas, kaip ir visi genialūs dalykai, savo esme labai paprastas: "Draugas" šventai įsitikinęs, kad Lietuvą ir jos gyvenimą geriausiai galima pažinti skaitant užjūriuose sufabrikuotus paskvilus, pavadintus "pogrindine Lietuvos spauda". Jie paprastai skelbiami reakciniuose laikraščiuose—ypač katalikiškoje spaudoje, gi dabar išleisti atskirai.

"Lietuvos pažinimo" kaina šiems infliacijos laikams irgi labai įkandama—4,6 doleriai. Na, o jei kas susigraudinęs duotų daugiau—Lietuvos "atstovautojai" irgi žada imti. Jų kilnumas ir pasiaukojimas juk nežino jokių ribų.

Taigi, mus iki šiol "vadavo". Dabar pagaliau "susipažįsta" su mumis.

Jonas Lukoševičius

vien jau todėl, kad godžiai, lyg išalkę skalikai medžiojate jaunus žmones ir pjudote: kramtykite gi, sukramtykite ją, tą Lietuvą... Mirtinai! Mirtinai!...

Ką gi. Nesidroviau dar kartą pasakyti, kad, Gražvyda, gaila, jog tu negali susivokti ir Lietuvą matyti, ją žinoti, mylėti ir gerbti tokią, kokią ji iš tikrųjų yra. Gražvyda, kai šie ponai kalbės tau apie dabartinę Lietuvą, tai pabandyk jiems žiūrėti į akis. Negi išžiūrėjusi į jas—akiniuotas ir neakiniuotas—nepamatysi nieko, kas sukeltų tau abejonių dėl veiklos BALFo 5-me skyriuje naudingumo? Pagaliau, negi neteko girdėti, kad nemažai jaunų žmonių kasmet važinėja į Lietuvą ir iš ten parsiveža gražiausių išpūdžių, nenutildomą norą vėl ten nuvykti?

Ne, Gražvyda, negaliu apgautiems jauniems žmonėms, kaip ir Tau, priekaištauti, kad jūs neva kažką naudingo darote Lietuvai, tačiau negaliu ir pagirti dėl sava-

RUOŠIASI TARYBU SAJUNGOS 60-MEČIUI

Maskvos Kremliaus bokštai.

1982 m. gruodžio 30 dieną—TSR Sąjungai sukaks šešiasdešimt metų. Mūsų šalies tautos pasitinka šias šlovingas metines kaip vieną daugianacionalinę šeimą. Ji sudaro galingą socialistinę ir bendranacionalinę bendriją—tarybinę liaudį. Visi jos didžiulės šeimos nariai yra lygiateisūs ir kiekvieno jų darbas, džiaugsmas ir laimėjimai, rūpesčiai ir svajonės, ateities planai neatskiriami.

Šlovingojo jubiliejaus garbei šalyje plataus atgarsio susilaukė maskviečių iniciatyva išplėsti socialistinį lenkyniavimą šūkiu: "TSR įkūrimo šešiasdešimtmečiui—šešiasdešimt spartuoliškų darbo savaitių".

Pirmoji savaitė, kuri prasidėjo lapkričio 9 dieną, skiriama Rusijos Tarybų Federatyvinei Socialistinei Respublikai—didžiausiai iš penkiolikos sąjunginių respublikų. Šie renginiai parodys Rusijos Federacijos istorinį kelią, didelių jos ekonomikos ir kultūros pasiekimus, jos vaidmenį stiprinant TSR Sąjungą, vystant tarybinių tautų vienybę ir brolybę.

"Lygiateisū respublikų žvaigždynė,—pažymėjo Leonidas Brežnevas,—RTFSR užima žymiausią vietą—ir pagal gyventojų skaičių, ir pagal teritoriją, ir pagal gamtinius turtus, ir pagal ekonominę, ir pagal mokslo bei technikos potencialą".

Rusijos Federacija pagamina žymią dalį šalies pramonės ir žemės ūkio produkcijos. Respublikos gamyklose ir fabrikuose, elektrinėse, naftos verslovėse ir šachtose pagaminama 60 proc. visos šalies elektros energijos, 56 proc. valcuoto

rankiškumo stokos, dėl beatodairiško pasitikėjimo žmonėms, kuriems Lietuvos Buvo Buvo Buvo ir Niekumet Nebus.

Tačiau dar kartą: žmonės, tikintys ubagaujančia Lietuva, yra arba patys ubagai žinomis apie ją, arba jos nedraugai. Štai ir viskas.

Pranas Pelėda

metalo, 74 proc. plieno vamzdžių, 86 proc. naftos (taip pat ir dujų kondensato), 54 proc. anglies.

Gausūs Rusijos Federacijos gamtos turtai. Geologai įvairiuose respublikos rajonuose surado stambius naudingųjų iškasenų telkinius. Rusijos žemės gelmėse slypi žymūs naftos ir gamtinių dujų kiekiai, beveik visos šalies nikelio atsargos, trys ketvirtadaliai išvalgytų boksitų, akmens anglies atsargų, beveik pusė geležies rūdos, fosforitų, kalio druskos. Respublika turi daug geriamojo vandens, durpių, hidroenergijos. Mineralinių žaliavų balanse vis didesnė reikšmė tenka RTFSR rytiniams rajonams, kurių turtai vaidina vis svarbesnį vaidmenį visame TSR Sąjungos ekonominiame gyvenime.

TRUMPAI

— Amerikoje yra virš 30 milijonų žmonių, kurie reikia remti socialinio aprūpinimo pašalpomis. Baltosios rasės tokių yra 19,7 milijonai, juodos rasės—8,5 ir ispaniškai kalbančių 3,5 milijono.

— Pagal įstatymus iš Meksikos ir Kanados į JAV gali kasmet įvažiuoti po 20,000 žmonių. Yra pasiūlymas šią kvotą padvigubinti.

— Cenzo biuro duomenimis, Baltosios rasės amerikiečių vidutiniškas uždarbis per metus yra \$21,900, ispaniškai kalbančių—\$14,720, juodosios rasės—\$12,570.

— Sheffield, Alabamoje, Fordo kompanija pareikalavo, kad darbininkai sutiktų dirbti per pusę pigiau, nes kitaip uždarysianti fabriką.

— Spalio mėnesį Amerikoje buvo mažiausia 8,5 milijono bedarbių. Yra numatoma, kad šis skaičius netrukus padidės iki 10 milijonų. Labiausiai nedarbas plaka negrų jaunimą. Virš 46 procentai negrų jaunuolių neturi darbo.

Vilnis, 1981 gruodžio 10

BŪSIMIEMS DAILININKAMS— NAUJI RŪMAI

Vilniuje, dešiniajame Vilnelės upės krante, priešais Jaunimo sodą iškilo originalus pastatas. Tai—naujas Lietuvos TSR dailės instituto mokomasis korpusas.

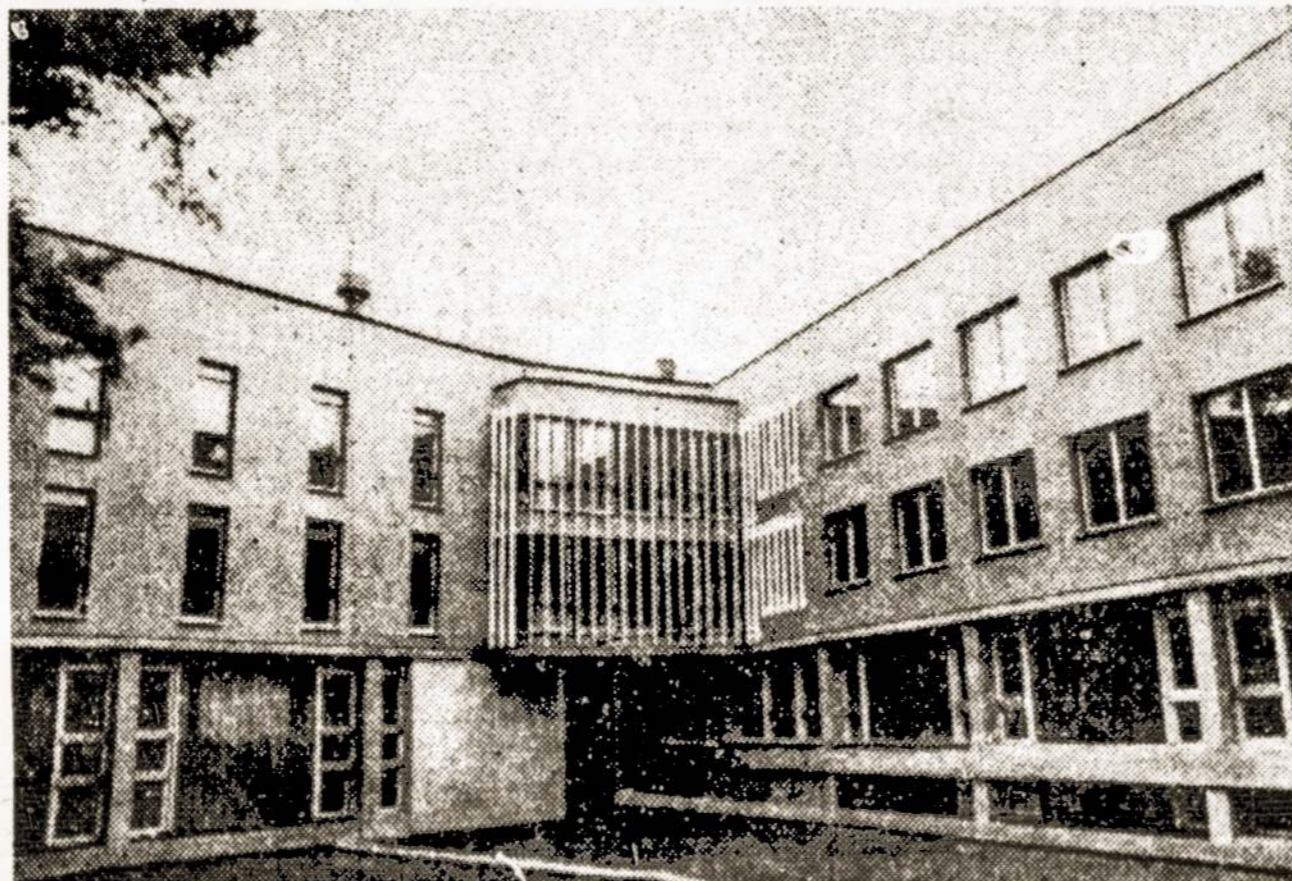
Ši aukštoji mokykla, įsikūrusi prieš tris dešimtmečius sujungus Vilniaus ir Kauno institutus, jau paruošė daugiau kaip 2 tūkstančius aukštos kvalifikacijos specialistų—dailininkų, architektų, dizainerių, pedagogų. Jaunuosius kūrybinius kadrus čia ugdo žymūs respublikos meno, kultūros veikėjai. Instituto auklėtinių ir pedagogų kūrybinė veikla turi didžiulę įtaką bendram respublikos kultūriniam gyvenimui, padeda ir toliau įtvirtinti partiškumo bei liaudiškumo principus, stiprina broliškų respublikų kultūrų sąveiką, praturtina visą mūsų daigianacionalinį meną.

Spalio 30 dieną įvyko iškilmingas instituto naujojo korpuso atidarymas. Prie Vilnelės tilto—galerijos, vedančios į naują pastatą, instituto vadovai, pedagogai ir studentai sutiko iškilmių svečius. Čia atvyko draugai P. Griškevičius, A. Barauskas, R. Songaila, A. Barauskas, K. Kairys, L. Šepetys, V. Baltrūnas, Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo pirmojo pavaduotoja L. Diržinskaitė,

Lietuvos TSR Ministrų Tarybos pirmininko pavaduotojai J. Bernatavičius, A. Cesnavičius, A. Drobnyš, J. Rusenka, Lietuvos KP CK mokslo ir mokymo įstaigų skyriaus vedėjas A. Jakaitis, Lietuvos TSR aukštojo ir specialiojo vidurinio mokslo ministras H. Zabulis, kiti vadovaujantys partiniai ir tarybiniai darbuotojai, respublikos aukštųjų mokyklų atstovai, dailininkai.

Iškilmių svečiai kviečiami apžiūrėti rūmų. Čia įsikūrusios skulptūros, grafikos, tekstilės, interjero ir kitos katedros su studijomis, metodiniais kabinetais, mokomosiomis dirbtuvėmis, grafikos spaustuve, gipso liejykla. Įrengtos auditorijos, universali salė su pastovia geriausių akademių darbų ekspozicija, suformuotas uždaras kiemelis studentų teatro, kitų saviveiklinių kolektyvų pasirodymams.

Rūmų projektą sukūrė autorių kolektyvas—Lenino premijos laureatas, LTSR nusipelnęs architektas docentas V. Brėdikis, respublikos nusipelnęs meno veikėjas profesorius V. Nasvytis, nusipelnęs statybininkas profesorius V. Mikučianis. Pagrindinius statybos darbus atliko "Vilniaus statybos" tresto aštuntoji statybos vald; ba. E.

Naujasis instituto korpusas.

LAUKTUVĖS IŠ DAUGŲ . . .

Tarp pušynų ir ežerų vingiuoja kelias pro Daugus.

Rudeniop, kai Varėnos miškuose pradeda dygti grybai, prisirpsta bruknės ir spanguolės, padaugėja mašinų šiame kelyje. Iš Kauno, Alytaus ir kitur savaitgaliais važiuoja žmonės į žaliąsias dzūkų girias—grynu oru pakvėpuoti, pasigrožėti upeliais ir ežerais, pasirinkti rudens gėrybių.

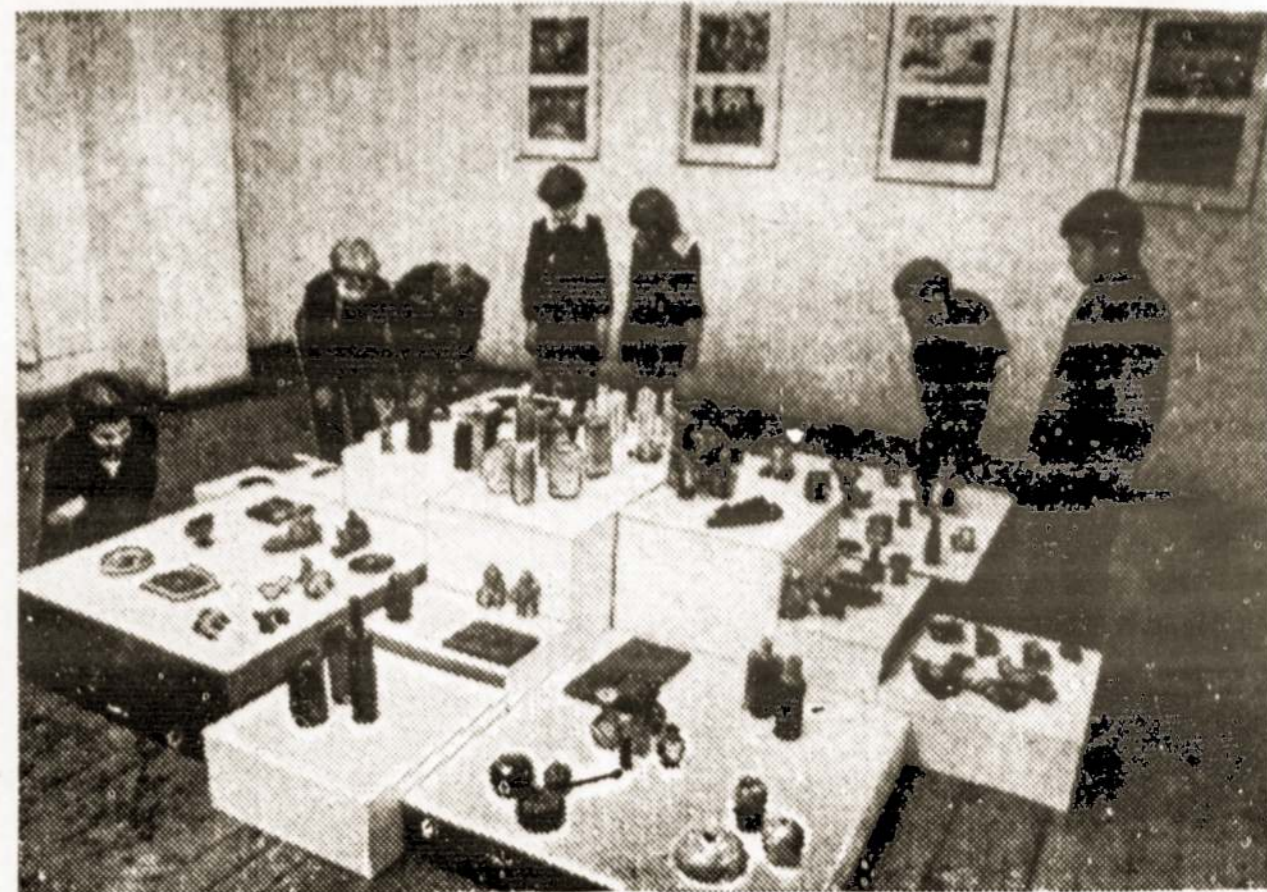
Reta mašina nestabteli prie parduotuvės miestelio viduryje. Kaip gi grįši namo be "kiškio pyrago"? O Daugų pyragai garsūs—kas jų jau paragavo, būtina čia vėl atvažiuos. Baltučiai, minkšti, gardžiai kvapiantys jie patinka ir mažiems, ir dideliems.

Miestelio kepykloje dirba prityrusios kepėjos Bronė Cikanavičienė. Vilnis, 1981 gruodžio 10

nė, Janina Rukavičienė ir kitos. Kasdien jos iškepa po kelis šimtus pyragų, kurie kaip mat išperkami.

— O rudeni,—sako kepyklos vedėja Danutė Ruminienė,—pyragų kepame vos ne dvigubai daugiau. Reikia jų iškepti ir grybautojų daliai.

Lietuvoje dabar veikia daugiau kaip šimtas kooperatorių priklausančių kepyklų. Per metus jose iškepama maždaug 20 tūkstančių tonų pyragų. Lietkoopsąjungoje painformavo, kad gardūs pyragai kepami visuose respublikos kampečiuose. Daugų kepėjoms meistriškumu nusileidžia Joniškių, Kapsuko, Kuršėnų, Tauragės, Trakų ir kitų kepyklų kulinarės. Skaniausia duona kepama Biržuose ir Plungėje. Zenonas Mikalauskas

Zarasų rajono Dusetų K. Būgos vidurinėje mokykloje vaikams nuo pirmos klasės įvestas sustiprintas piešimo mokymas. Mokinių sukurti piešinių, dekoratyvinės keramikos darbai eksponuojami ir mokyklos, ir rajoninėse parodose.

Nuotraukoje: Mokinių darbų parodoje.

K. Driskiaus nuotrauka

PELKĖS IR KRŪMAI TRAUKIASI

Gausių derlių arterijos

Nuo amžių čia tvyvojo neįžengiami raistai, lingavo šiurkščia žole apžėlusios salelės, klatingi, net ir karščiausiai vasarą neišdžiūstantys liūnai. Niekas neįkeldavo čionai kojos. Tik paukščiai sukdamo lizdus šiuose neišbrendamuose kemsynuose, tarp kurių tingiai sruveno Ūlos upelis.

Neseniai prie šių pelkių atėjo žmonės. Atėjo lydimi sunkių mašinų, kurios atrodė ims ir prasmegs raiste. Neprasmego.

Dabar, kur tik bepažvelgsi, nuo ankstyvo ryto iki vakaro gaudžia traktoriai, ekskavatoriai, buldozeriai. Čia, bevaisėje Varėnos rajono žemėje kuriami vieni produktyviausių Lietuvos laukų. Net tris kartus per metus kelių tūkstančių hektarų plote, kurį atkovos melioratoriai, vyks šienapjūtė, o iš jaunos žolės bus gaminami vertingi, daug maisto medžiagų, vitaminų turintys pašarai.

— Lietuvoje pokario metais numeliuota daugiau kaip du milijonai hektarų šlapių žemių,—sako Hidrotechnikos ir melioracijos mokslinio tyrimo instituto direktorius Povilas Balzarevičius.—Bet dar beveik kiekviename rajone yra nemažai sausintų plotų. Daugelis juos vadina Lietuvos plėšniais, užkastais lobiais. Juk nusausinus šias dirvas prie kiekvienos varpos prisidės dar dvi. Reikia tik paskaičiuoti, kokį didžiulį derliaus priedą gaus respublika, kai bus baigtas melioruoti paskutinis, trečiasis milijonas hektarų žemės.

Mūšyje su pelkėmis dalyvauja 40 tūkstančių melioratorių—darbininkų, inžinierių. Bet pirmosiomis kregždėmis liūliuojančiuose raištuose būna ne jie. Vos tik saulė dosniau paberia į žemę spindulius, iš Vilainių, Hidrotechnikos ir melioracijos instituto "būstinės" į įvairius respublikos rajonus išvyksta mokslinės ekspedicijos. Jų uždavinys—paruošti ir perduoti gamybininkams efektyvias programas, kaip greičiau, pigiau, geriau nusausinti ir sukultūrinti šlapias žemes, pakelti žemdirbystės kultūrą, padidinti žemės ūkio gamybą.

Ir sausins, ir drėkins

Kartu su instituto direktoriumi vaikštinėjame plačiu numeliuotu lauku. Jo plotas—daugiau kaip 300 hektarų, o melioracinių griovių—labai nedaug.

— Pusė jų—po žeme,—paaiškino P. Balzarevičius.—Tiksliau, vietoje jų sukloti didelio skersmens vamz-

džiai. Ši naujovė gana efektyvi. Mat šimto hektarų drenuotam plotui iki šiol vidutiniškai tekdavo 2-2,5 kilometrų griovių, kurie užimdavo porą hektarų žemės. Dabar jų ilgis sumažintas perpus. Taigi, panaudojant požeminius vandens rinktuvus, padidės ne tik laukų dydis, bet žemdirbiams bus grąžinta ir tūkstančiai hektarų dirbamos žemės.

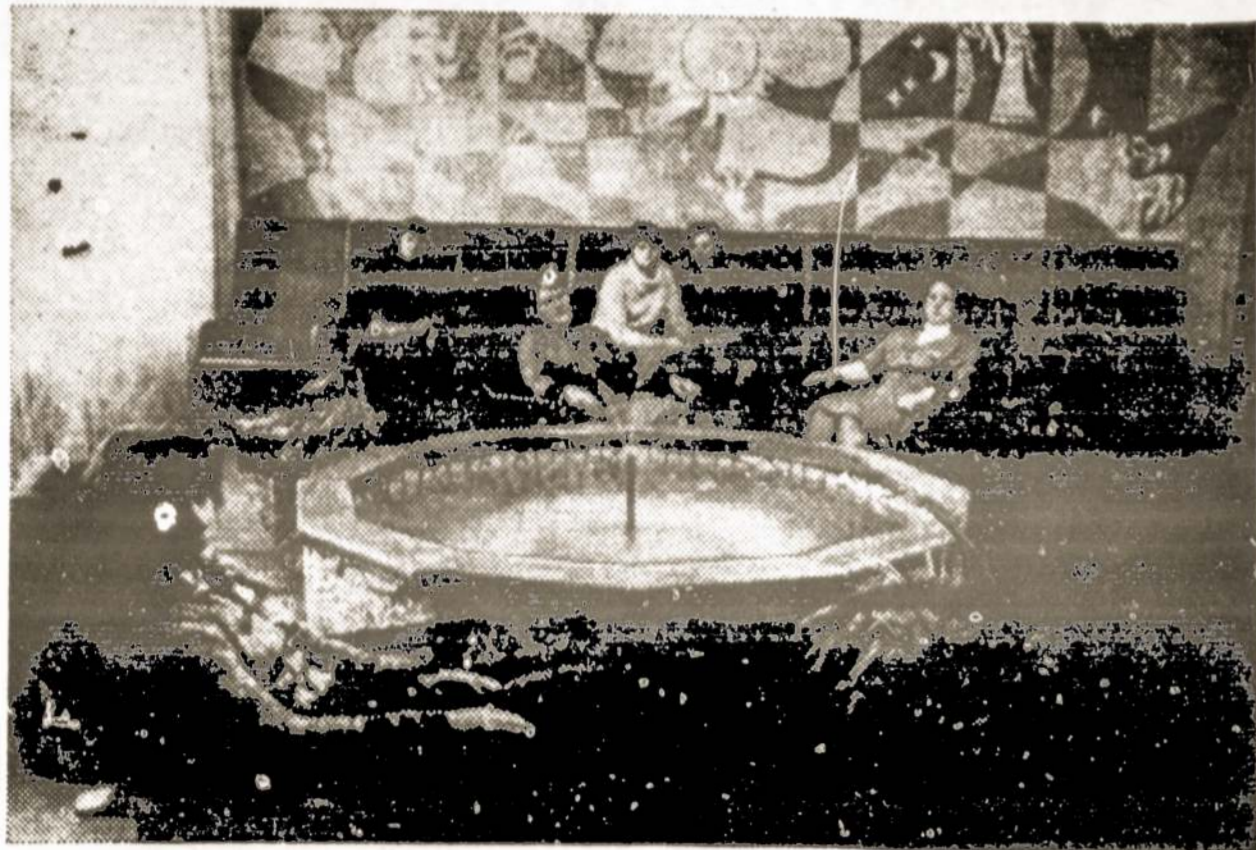
Palyginti nauja instituto darbų kryptis—"polderių melioracija". Pagal mokslininkų rekomendacijas Nemuno užliejamose pievose Šilutės rajone jau įrengta maždaug 25 tūkstančiai hektarų derlingų kultūrinių pievų ir ganyklų. Dabar polderiai pradedami projektuoti ir prie stambesnių ežerų. Tai leis netolimoje ateityje derlingais laukais paversti apie 50 tūkstančių hektarų menkaverčių paežerių. "Atjaunės" ir patys ežerai: papildžius juos melioruotuose plotuose susikaupiančiu vandeniu, išvalius nuo dumblo, kuris, beje, bus panaudotas kaip labai vertingos trąšos, jie įgys pirmąjį savo grožį.

Instituto mokslininkai jau visai realiai galvoja ir apie antrąją melioracijos etapą. Nusausinus visas šlapias žemes, atlikus pagrindinius kultūrtechninius darbus, labiausiai bus rūpinamasi drėkinimo sistemų įrengimu, nuotekio reguliavimu tvenkiniuose, dirvų apsauga nuo erozijos. Sausinimo drėkinimo sistemos bus įrengiamos daržuose, kultūrinėse ganyklose, pievose prie gyvulininkystės kompleksų. Bus pradėta drėkinti kaupiamąsias ir grūdines kultūras, sodus.

Instituto eksperimentinio ūkio dispečerinėje išizibė raudona lemputė. Dispečeris pakilo nuo kėdės, priėjo prie lango. Danguje—nė mažiausio debesėlio. Nežada lietaus ir oro prognozė. Tačiau pasėliai nesunyks. Karščiu alsuojanti žemė pasiuntė dispečeriui signalus, šis davė komandą—ir virš ištroškusios žemės sužibėjo milijardai lašelių. Žemę ir augalus pagirdys dirbtinis lietus. Tai padaryti padės čia įrengta dvigubo vandens režimo reguliavimo stotis.

Jau pats pavadinimas nusako, kad tokia stotis atlieka du darbus—ir sausina, ir drėkina. Pavasarį ar lietingą vasarą vandens perteklių ji nuleidžia į tvenkinį, o kaitrią vasarą ta pati stotis sukels laukuose dirbtinį lietų. Nors kol kas tokios stotys dar eksperimentinio pobūdžio, neužilgo jos taps kasdienybe ir niekam nekels nuostabos.

Romualdas Česna

Utenos M. Melnikaitės trikotažo galanterijos gamybiniame susivienijime pastaraisiais metais daug padaryta gerinant darbininkų darbo ir buities sąlygas, rūpinantis jų poilsiu. Prie Alaušo ežero įrengta gamybininkų poilsio vietė, Ilčiukų kaime pastatyta poilsio stovykla jų vaikams. Jaukiai sutvarkytas siuvimo cecho poilsio kambarys.

Nuotraukoje: Darbininkai siuvimo cecho poilsio kambaryje.

G. Svitojaus nuotrauka

Neringa — muziejų miestas

Skulptūrų galerija po atviru dangumi atidaryta Juodkrantėje, "Raganų kalnu" liaudies pramintame miške. Ją ikūrė respublikos liaudies meistras—kūrybinių stovyklų prie Baltijos jūros dalyvis. Vaizdingoje pušyno alėjoje medžio drožėjai surikiavo šimtamečių pušų ir eglių kamienus, kelmų ir šaknų liekanas, ir pavertė jas žaismingais lietuvių liaudies pasakų ir legendų herojais, dekoratyviniais suoleliais ir kėdutėmis, pavėsinėmis, viliojančiomis tūkstančius pakeleivių ir ekskursantų.

Nerijos turistinė trasa garsėja ir kitais kultūros paminklais, istorinėmis įžymybėmis. Viena iš jų—meninių miniatiūrų kolekcija, eksponuojama Juodkrantėje, gotikos stiliaus architektūros pastate.

Su meile istorinei praeičiai surinkti eksponatai—mažytės skulptūrėlės ir statulėlės, kraštotyrininkų surastos įvairiuose Lietuvos kampeliuose. Atskiroje patalpoje saugojami senoviniai medalijonai, kuriuose nelengva išžiūrėti žymių žmonių veidus, įrašus, lietuvių, rusų, Vakarų Europos auksarankių meistrų asmeninius ženklus ir gamybos datas. Čia taip pat nemaža vario graviūrų, dekoratyvinių dėžučių, durklų su batališkais scenomis, išgraviruotomis arba išnuodytomis ant rankenų ir ašmenų.

Turistinis kelias veda toliau, prie kuklaus namelio Nidoje, kuriame 1930-1932 metais gyveno ir kūrė įžymus vokiečių rašytojas Tomas Manas. memorialiniame muzieju-

je—nuotraukų iš literato šeimyninio albumo kopijos, jo knygos, išverstos į daugelį pasaulio kalbų, taip pat išleistos Lietuvoje. Sten-guose—Tomo Mano—gilus mąstytojo ir atkaklaus antifasisto—fotografijos, kuriose įamžintos rašytojo gyvenimo Kuršių nerijoje akimirkos, jo atsiliepiamai apie šį unikalų žemės kampelį, padovanojusį jam tiek daug laimingų akimirkų.

Nidoje turistai būtinai aplanko Neringos kraštotyros muziejų. Čia surinkta medžiaga mena įdomią, kartais dramatišką kupiną, žmogaus kovos su vandens ir smėlio erozija istoriją. Šiandien Kuršių nerija—Lietuvos gamtos paminklas—landšaftinis draustinis, saugomas valstybės. Kiek jėgų ir išminties prireikė žmonėms, kol sutramdė slenkančius smėlynus, pasodino ošiančius parkus, įrengė auksinių kopų pliažus.

Niekad netrūksta lankytojų etnografinėje "Žvejo sodyboje". Taip pavadintas muziejus, kuriame kruopščiai surinkta ir saugoma tai, kuo šimtmečiais gyveno svarbiausios čionykštės profesijos žmonės, pasakojama, kaip Tarybų valdžios metais pakito žvejo darbas.

O šeštoji ekspozicija Neringoje dar tik kuriama. Tačiau jau šiandien galima drąsiai pasakyti, kad tai bus poema apie lietuvišką aukšą—gintarą, kuriuo kadaise garsėjo Kuršių nerija, darbščiomis žmonių rankomis ir nepaprasta meile gamtai paversta į vieningą grožio ir gėrio harmoniją. **Alfonsas Pipiras**

LAISVĖS ALĖJA—TIK PĖSTIESIEMS

Kas beatvažiuotų į Kauną—ar kolūkietis iš netolimo kolūkio, ar svečias iš tolimos šalies—kiekvienas būtinai pereina Laisvės alėja, gražiausia miesto gatvė.

Krinta pageltę lapai nuo šimtamečių liepų, sodintų dar praėjusio amžiaus viduryje, čėža po kojomis. Nei automobilių motorų gausmo, nei motociklų burzgesio.

Miesto generaliniame plane buvo numatyta Laisvės alėją paversti pėsčiųjų gatve. Porą metų dirbo kelininkai, kol nutiesė požemines komunikacijas, išklėjo alėją įvairaus formato ir dydžio cemento plokštėmis, įrengė privažiavimus iš gretutinių gatvių prie daugybės parduotuvių, valgyklų, kavinių, restoranų. Transporto eismą teko nukreipti Kęstučio ir Donelaičio gatvėmis.

Darbas užbaigtas, ir Laisvės alėja tapo tylos oaze triukšmingame mieste, kuria galima vaikščioti tik pėsčiomis.

Einant centrine miesto gatve yra į ką pasižiūrėti. Nors Kaunas išsiplėtė, dideli daugiaaukščių namų kvartalai iškilo abipus Neries, buvusiuose priemiesčiuose ir pakau-nės kaimuose, Laisvės alėja liko jo širdis. Čia svarbiausios miesto įstaigos, teatrai, kinai, bibliotekos...

Visi pastatai perdažyti ryškiomis spalvomis. Todėl alėja lyg praplātė, pašviesėjo. Gražiai rekonstruotas Tado Ivanausko zoologijos muziejus, centrinio pašto rūmai, "Žinijos" draugijos pastatas su spaudos seklyčia, Skulptūros ir vitražo galerija, "Lietuvos" viešbutis ir kiti statiniai puošia alėją. Ji

dar pagražės, baigus didžiulės universalinės parduotuvės statybą ir "Metropolio" restorano rekonstrukciją.

Laisvės alėjos ir Ožėskienės gatvės sankryžoje iškilo išpūdinga dekoratyvinė Eriko Daugulio skulptūra "Žinia", o sankryžoje su Daukanto gatve įrengtas azūrinių formų fontanas, ypač gražus vakare, kai vandens purslai, elektrinių šviestuvų apšviesti, rodo, kabo ore.

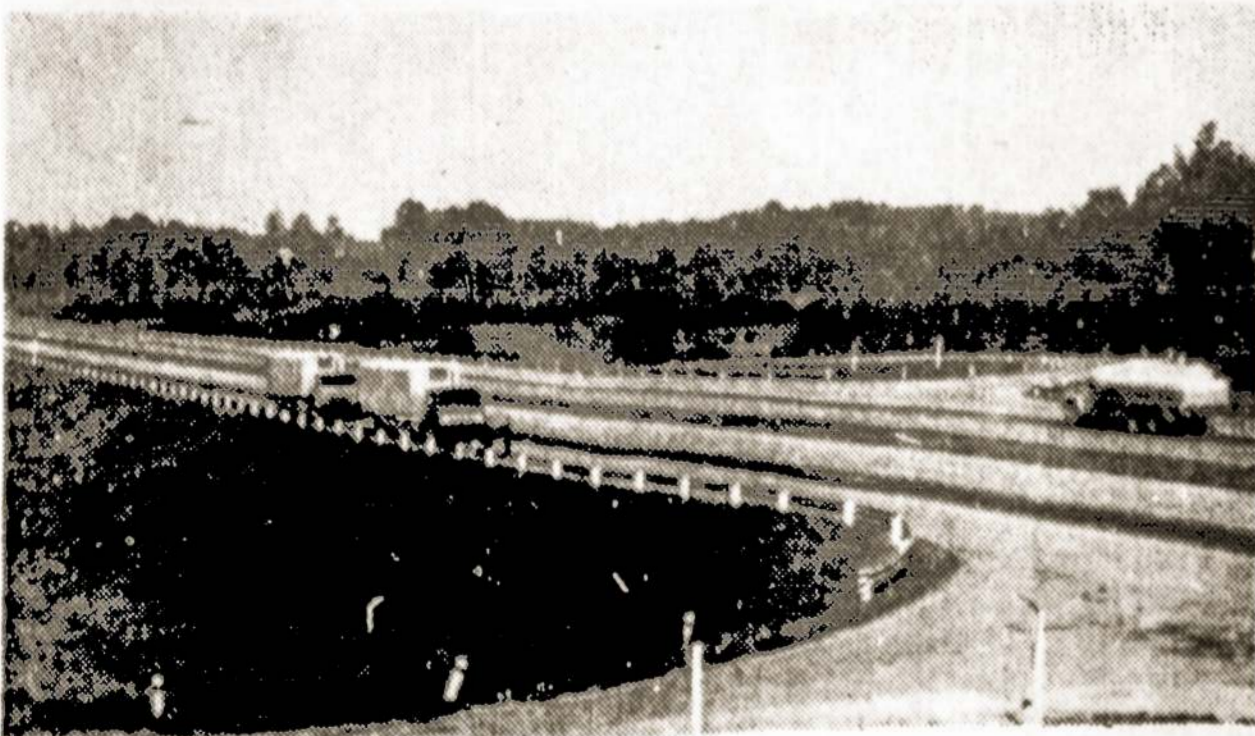
Po liepomis—masyvūs ažuoliniai suolai, ant kurių patogų prisėsti su draugu, pailsėti, pasikalbėti. Puošia alėją gėlynai, originalių formų žalvariniai šviestuvai.

Kelininkai dabar rekonstruoja Vitražo aikštę. Uždrausti joje transporto eismą, ar ne? Toks klausimas buvo kilęs, pradendant darbus. Per miesto laikraštį buvo kreiptasi į kauniečius—kokia jų nuomonė? Daugumas pasisakė—tegel aikštė atitenka pėsčiesiems. Taip ir buvo padaryta—po rekonstrukcijos Vitražo aikštė pratęs pėsčiųjų zona.

Pėsčiųjų gatvė taps ir Daukanto gatvė: nuo Žaliakalnio šlaitų iki tilto į Karmelitų salą Nemune. Joje numatyta įrengti pramogų parką.

Komunalinio ūkio projektavimo instituto Kauno filialo architektų Vandos Paleckienės ir Alfredo Paulausko, paruošusių Laisvės alėjos rekonstrukcijos projektą, darbas aukštai įvertintas—jie apdovanoti TSRS architektų sąjungos diplomais ir šalies Liaudies ūkio pasiekimų parodos aukso medaliais.

Z. Mikalauskas

Vingiuotus Lietuvos vieškelius pakeitė tiesūs asfaltuoti keliai.

B. Aleknavičiaus nuotrauka

Vilnius, 1981 gruodžio 10

Panevėžio aviacijos techninis sporto klubas pagarsėjo savo sklandytojais, aviamodelistais. Jame moksi meistriskumo apie pusterčio šimto panevėziečių. Klubas paruošė dvi dešimtis sporto meistrų, didelį būrį pirmo atskyrio sportininkų.

Nuotraukoje: Klubo viršininkas, TSRS sporto meistras S. Noreika su jauniausiomis sklandytojomis medicinos seserim E. Meldute ir medicinos mokyklos moksleive R. Valonyte prieš skrydį. A. Dilio nuotrauka

TŪKSTANTIS DAILININKŲ

Telšių taikomosios dailės technikumai, viena seniausių respublikos specialiųjų vidurinių mokyklų, per 50 metų yra paruošusi daugiau kaip 1,000 dailininkų. Vieni jų dirba dailės ir buitinio aptarnavimo kombinatuose, lengvosios, vietinės pramonės įmonėse, kiti, pagilinę savo žinias aukštosiose mokyklose, pasišventę kūrybinei ar pedagoginei veiklai.

PRISIMINIMAI APIE RAŠYTOJĄ

Gerbia ir saugo anykštėnai savo krašto rašytojo Antano Vienuolio-Zukausko atminimą. Artėjant šio lietuvių literatūros klasiko gimimo 100-osiomis metinėmis, Kavarsko

kultūros namuose gyventojai susirinko į susitikimą su rašytoją pažinėjusiais žmonėmis, jo giminėmis bei artimaisiais.

A. Vienuolio sūnus Stasys Žukauskas prisiminė, kaip jiedu su tėvu keliavo po Kaukazą, lankėsi tose vietose, kur gimė "Užkeikti vienuoliai" ir kitos legendos.

DAILININKAI PAPUOŠĖ ŠIAULIUS

Dar pora naujų dailės darbų papuošė Šiaulių miestą. Birutės ir Kazio Kasperavičių dekoratyvinė skulptūra "Jaunosios specialistės" iškilo šalia 43-osios profesinės technikos mokyklos. Vitolio Trušio mozaika "Gyvybės medis" papuošė medicinos miestelyje naujojo chirurgijos korpuso interjerą.

Turtėja lietuvių literatūros klasiko Antano Vienuolio-Žukausko namas-muziejus Anykščiuose. Jo fonduose jau sukaupta apie 12 tūkstančių eksponatų.

Dabar muziejaus darbuotojai ruošiasi Vienuolio 100-ųjų gimimo metinių jubiliejui, kuris bus plačiai pažymimas ateinančių metų balandžio pradžioje ir rašytojo gimtajame Anykščių krašte. Rekonstruojamas namas-muziejus, renkami nauji eksponatai, tvarkomas rašytojo pamėgtos vietos.

Nuotraukoje: Muziejaus fondų saugotoja Vida Zasiėnė [kairėje] ir vyresnioji mokslinė bendradarbė Violeta Gailevičiūtė aprašo rašytojo sūnaus Stasio Žukausko perduotus muziejui A. Vienuolio daiktus.

A. Dilio nuotrauka

SUSITIKIMAI

TABAKAS

— Betgi tu, man regisi, būsi dzūkas? Girdžiu tavyje tokį dalykėlį, kad... — tikriausiai dzūkas. Atspėjau, a?

— Taip, aš dzūkas. Nuo Marcinkonių. Gal girdėjote? — pasakiau savo pašnekovui ir regėjau, kaip sublizgo žmogaus akys. Mes, beje, visi savimi gražiai pasidžiaugiamo, suvokę, kad kažką išvelgėme tikro, kad žmoguje ar gyvenime suradome tai, kas neapmeluoja. O mano pašnekovas iš toli, net iš Kanados. Jau ketvirtą kartą perskrido okeaną ir vis pasako: kad tik sveikas būčiau, o į Lietuvą kelio niekada neužmiršiu...

Neužmirš. Tą jaučiu iš žmogaus, iš jo žodžių. Ir čia svarbu ne ką jis sako, o kaip sako. Šis Kanados lietuvis aukštas, laibas, nuo kaktos praplikusia galva, ir jos oda tokia blizgi, kad regiu, kaip atspindi daiktus. Esu jau įtikėjęs, jog išeičioje lietuvių — ir ypatingai sulaukę pensijinio amžiaus — pernelyg kruopščiai pradeda rūpintis savimi. Žino, kiek valgyti, ką valgyti ir kada. Ir labai retas atvejis, kad senesnis amžiumi žmogus įsidėtų į burną pypkę ar cigaretę.

Nerūkė ir svečias iš Kanados.

— Acha, vadinasi, dzūkas, dzūkelis... — kažkodėl vis nenorėjo užmiršti jis. Biedna ten, apie Marcinkonis, žemė.

— Miškas auga. O tai ir gražu, ir turtinga, — nepasidaviau.

— Miškas — gerai, bet... Eime, pasivaikščioms truputėlį, — pakvietė svečias ir lengvai paėmė už alkūnės. — Sakai, miškas auga vėl tėsė jis, — O ar tu žinai, kas mane Kanadoje ant kojų pastatė? Na, spūk, kas tai padarė?

Mano spėlionės būtų dykos, todėl tylėjau. Stabtelėjome prie Lenino prospektą perkirtusios gatvės ir vėl atsisukome į Neringos viešbutį. Vienas, kitas, dar septynetas ar dešimtis žingsnių, o svečias nutilęs laukia.

— Sunku atspėti, — sutiko ir jis, pražingsniauęs tokį gabaliuką. Tu rūkai? — netikėtai pasiteiravo.

8

— Kaip čia pasakius? Rūkiau. Ir stipriai. Dabar gi rūkau kompanijoje ir prie stikliuko.

— Kompanijoje ir prie stikliuko, — atkartoję žodžius Kanados lietuvis. Ir jau toliau išrėžė sustojęs: — Tabakas, štai kas mane pastatė ant kojų!

— Tabakas? Na, jau ne — nepatikėjau.

— Sakau, kad tabakas — garsiau ir kategoriškiau pakartoję svečias. — Tabakas. Jis mane padarė žmogumi.

Man dar vis nėjo į galvą mintis, kad tabaką žmonės laiko ne tik pypkėse, cigaruose, papirosuose ar cigaretėse. Ir ši aplinkybė įstūmė į neišvaizdžią padėtį: svečiui atrodo, kad naivus, gal net juokingas, ir gal labiausiai tada, kai jam pasakiau:

— O aš vis galvoju, kad tabakas ne pastato ant kojų, bet nuvaro nuo jų.

Cha, cha, cha, juokėsi mano pašnekovas ir šitaip, — maišydamas žodžius su cha, cha, cha, paaiškino, kad tabakas jį materialiai ant kojų pastatė, žodžiu, davė gerą gyvenimą. Paskui susitvardęs ir nosinaite nusišluostęs pravilgusias ašaromis akis, dalykiškai ir lyg pirklys pasakė:

— Aš ne šiaip sau apie tabaką. Aš gerai žinau, ko jam reikia, kad gerai ir geras užaugtų, ir va sakau: — taip, tos žemės, kurias turi dzūkai — smėlėtos, humusu neturtingos žemės — labai tinka tabakui auginti. Aš šitą tikrai žinau, — dar užtikrinu svečias.

— Turbūt, — gužtelėjau pečiais. Ir akyse suvilnijo išvaizduojamos plačios tabako plantacijos. Negi, negi jis va imtų kirvi, ir kirstų, kirstų tuos gražus Dzūkijos miškus, kad jų vietoje augtų tabakas, galvojau, ir šį kartą jau įdėmiai ir ilgai pasižiūrėjau svečiui į akis.

— Galbūt, galbūt, — dar kartą pratariau, lygiai kaip ir anksčiau, truktelėjęs pečiais. Aš nenorėjau, ir, matyt, negalėjau su juo pasiginčyti, kadangi mano krašto žmonės ant kojų, anot svečio, pastatė miškas, o jį, — tabakas.

Pranas Karlonas

MEDŽIOTOJAMS ŠIEMET KIŠKIŲ NEDAUG

Lapkričio 8 dieną prasidėjo kiškių, lapių, kiaunių ir barsukų medžioklės sezonas. Kiškius labai tausosime — leidžiama medžioti tik du kartus — per sezono atidarymą ir gruodžio 27 dieną. Kiekvienam Medžiotojų ir žvejų draugijos skyriui numatyti jų sumedžiojimo planai, kurių viršyti jokių būdu negalima. Planai numatyti pagal tokį principą — 15 procentų to kiškių skaičiaus, kurį parodė šių metų apskaita. Todėl, pavyzdžiui, Salčininkų medžiotojai tegalės sumedžioti tik 40 kiškių, kai tuo tarpu nuo seno kiškių gausumu garsėję vilkaviškičiai — 475. Beje, palyginti su senesniais laikais ir šis skaičius nedidelis... Tačiau ką darysi — tausoti reikia. Beje, draugijos skyriai turi teisę Valstybinio gamtos apsaugos komiteto numatytus planus sumažinti arba net iš viso savo ūkiuose uždrausti kiškių medžioklę, jei jų pasirodys labai maža. Nors dienos norma medžiotojui — du kiškiai, skyriai ją taip pat gali sumažinti. Iš viso respublikoje leista sumedžioti 12300 kiškių.

Lapių leidžiama medžioti pusę to

skaičiaus, kurį rodė apskaita. Pagal medžioklės taisykles jas bus galima medžioti iki ateinančių metų vasario 15 dienos. Iš viso leista sumedžioti 3180 lapių. Lygiai, tiek pat laiko tėsūs ir kiaunių medžioklės sezonas, jų planas — 970. Kiaunes medžioti reikalingos licenzijos.

Labai trumpas barsukų medžioklės terminas — tik iki lapkričio 30 dienos. Beje, ilgesnis jis ir nereikalingas — šaltukui spustelėjus, jie jau miegos savo šiltuose urvuose. Barsukus medžioti medžioklės taisyklės leidžia ir naktimis.

Medžioklės vyks tik nedarbo dienomis. Kiškius galima medžioti tik vieną kartą toje pačioje vietoje, kuri numatyta iš anksto sudarytame grafike. Nenumatytose vietose jų medžioklė draudžiama.

Ypač griežtai bus žiūrima, kaip atiduodami paruošų organizacijoms sumedžiotų žvėrių kailiai. Jie turi būti pristatyti ne vėliau kaip per 20 dienų, pasibaigus medžioklės sezonui. Jeigu kuriame nors skyriuje medžioja svečiai, apie jų laimikius turi būti pranešta tam skyriui, kuriam svečiai priklauso.

M. Lukša

Valkininkų pušyne nebe pirmi metai žiemą ir vasarą veikia vaiku sanatorija "Pušėlė". Joje gydomi ir mokosi plaučių ligomis sergantys vaikučiai. Sanatorija gerai įrengta, skoningai papuošta.

Nuotraukoje: Dailininkai A. Steponavičius ir B. Žilytė atnaujina sieninę tapybą, jų sukurta lietuvių tautosakos motyvais. G. Svitojaus nuotrauka

Kaune, Laisvės alėjoje karštą vasaros dieną galima suvalgyti ledų, atsigaiivinti gaivinamaisiais gėrimais. A. Sabaliausko nuotrauka

ALYTAUS SPORTININKAMS

Gražią dovaną Alytaus miesto sportininkams Spalio švenčių išvakarėse pateikė statybininkai: jie baigė įrengti plaukimo baseiną.

"Neptūno rūmai" atitinka stambiausių varžybų reikalavimus; įrengti 50 metrų ilgio aštuoni plaukimo takai, tribūnos. Bus taip pat užbaigtas nedidelis baseinas vaikams, suomiška pirtis.

ZMONIŲ PATOGUMUI

Kaune po rekonstrukcijos pasikeitė dar dviejų senamiesčio namų paskirtis: F. Deržinskio gatvėje, šalia vaistažolių vaistinės, juose atidaryta antroji mieste optikos parduotuvė.

Vilnis, 1981 gruodžio 10

Iš Vakarų Vokietijos

PROTESTAI

Moterys aktyvistės nusipirko 20 baltų pelių, pagamino kiekvienai po plakata su užrašu "Aš nenoriu lėktuvų pakilimo kelio (runway)" ir paleido jas į vienos didelės Frankfurto krautuvės patalynių skyrių.

Čia gal vienintelis iš malonesnių epizodų, kuriuos Frankfurto gyventojai pergyvena šią savaitę. Mat valdantieji jau seniai nusprendė padidinti Frankfurto aerodromą vienu pakilimo keliu. Bet kad tas bus padaryta jau tiek mažai miško beturinės aplinkos nenaudai, susilaukė iš gyventojų didelio pasipriešinimo. Gyventojų buvo eita per visus teismus, renkami parašai ir t. t. Bet niekas nepadėjo! Per tą visą laiką vis labiau išaiškėjo, kad tas takas nėra taip jau reikalingas ekonominiais sumetimais, kaip vis dar kai kurie politikai nori liaudį klaidinti, bet vien tik kariniais strateginiais sumetimais. Ekonominė dabar Vokietijoje yra atoslūgyje ir visiems keista, kad vot dabar reikalingas tas takas. Iš kitos pusės aišku, mat ne už ilgo pagal visus militaristų planus Vak. Vokietija gaus visokiausių naujų ginklų, jų tarpe ir AWACS lėktuvų, kurių kelis ką tik amerikiečiai pardavė arabams, neva jų kupranugarių bandom prižiūrėti...

Todėl praeitą pirmadienį labai stiprios iš visos Vokietijos sutrauktos policijos ir pasieniečių jėgos užėmė ir sunaikino protestuojančių miške, toj vietoj, kur yra numatytas naujas kelias, pastatytą kaimelį ir bažnyčią. Prieš tai vyko ir vyksta demonstracijos, į kurias kasdien vis daugiau žmonių įsijungia, nepaisant labai brutalaus policijos elgesio. Į policistų tarpą yra ir įtraukti ir jau policistų tarpe vadinami "mirties švadronai", tai specialistai prieš teroristus. Jų "specialybė"—su mediniu bizūnu (clubs) pirmiau durti, o paskui mušti. Jie ypač mėgsta apdaužyti jaunas mergaites demonstrantes.

Tą valdančiųjų reakciją parodo, kad tie buvo teisūs, kurie tvirtino, kad aerodromo padidinimas yra kariniais sumetimais, nes dėl civilinių dalykų taip žiauriai valdantieji ir policija prieš demonstrantus nesielgtų. Kad šita kova dar ilgai užsitęs—yra visiems aišku.

MENININKAI

Į Prancūziją, Paryžių, buvo atvykusi grupė Lietuvos menininkų. Jų tarpe Apanavičiūtė, Smolskus, Vešiotė, Karčiauskienė ir t. t. Beveik tie patys menininkai buvo ir 1979 metais atvykę į Vak. Vokietiją, bet "organizuoti" lietuviai tiems lietuviško meno nešėjams užtrenkė duris prieš nosį, lyg jie būtų buvę įsiutėję. Veikėjams buvo tikriausia maloniau žiūrėti, kaip jaunimas iš nuobodumo su pustuziniu alaus bonkučių eina pasivaikščioti, negu klausosi lietuviškų dainų ir muzikos. Bet ką jau čia gali padaryti, jeigu antikomunizmas jiems yra suėdęs visus jausmus lietuviškam menui.

LAIKRAŠTIS

Patikimas žmogus man aiškino, kad Kanadoje leidžiami "Tėviškės Žiburiai" yra geriausias lietuvių laikraštis išsivijoje. Patikėjau ir šį savaitraštį užsisakiau. Dabar kai Vilnis, 1981 gruodžio 10

ką jame pasiskaitau ir man reikia vis per langą pasižiūrėti, ar aš tikrai tame pasaulyje gyvenu, apie ką jie rašo. Man reikia vėl į realybę sugrįžti! Pvz. man yra labai keista, kad tie žmonės niekinami, kurie susitinka su žmonėmis iš Lietuvos. Taip įvyko su tais montrealiečiais, kurie susitiko su gen. Petroniu. Pasaulyje esame tik saujalė lietuviškai kalbančių. Gal yra ir naivu, bet aš visuomet džiaugiuosi lietuvi susitikęs. Man tikrai nekludo jo galvosena, kraštas iš kurio jis yra ir t. t. Nesu katalikas, bet nematau, kad yra katalikiška dorybė siekti tarp lietuvių neapykantą. Nesuprantu, kodėl "Tėviškės Žiburiai" skelbiasi esąs katalikiškas lietuvių laikraštis.

PASIKEITIMAI

Ir 1982 metais vyks jaunimo grupių pasikeitimai tarp Sovietų Sąjungos ir Vak. Vokietijos. Tokia 14 grupių po 30 žmonių sutartis neseniai buvo vėl pasirašyta Frankfurte. Tokiu keliu matė, kas tik norėjo, jau ne vieną lietuviško jaunimo grupę Vokietijoje. Tikriausia ir sekančiais metais jų susilauksime.

Romas Šileris

Klaipėdos mėsos kombinate pagamintas pirmasis milijonas pasteurizuotų mėsos konservų. Paleidus antrąjį kombinato konservų fabriko eilę, šių konservų gamyba padidės iki 110 tūkstančių sąlyginių dėžučių per parą.

Nuotraukoje: Konservų linijos operatorė Rita Milosiūtė demonstruoja naują kombinato produkciją. B. Aleknavičiaus nuotrauka

Grybauti į laukus . . .

Demografų nuomone, iki 2000-ųjų metų Žemės rutulyje gyvens per 7 milijardus žmonių. Todėl dauguma mokslininkų rimtai susirūpinę maisto produktų gamybos problema. Vieni jų siūlo plačiau naudoti jūros biologinius išteklius, kiti—žemės ūkį. Pasak jų, čia galima bus išauginti derlių po 150-200 cent iš hektaro. Tretieji spelioja neblogą sintetinių maisto produktų gamybos ateitį. O jaunas botanikas lietuvis V. Urbonas siūlo užveisti grybų plantacijas.

V. Urbono nuomone, plantacijose galima išauginti 6-10 kg grybų kvadratiname metre. Jau dviejuose Lietuvos tarybinuose ūkiuose rengiami grybų auginimo plantacijose bandymai.

KNYGYNAI KEIČIA "RŪBUS"

Klaipėdoje atidarytas didžiausias respublikoje užsienio literatūros knygynas "Draugystė". Pirkėjų paslaugoms—150 kvadratinų metrų ploto prekybos salė.

Vilniaus senamiestyje, restauruotame Garelio gatvės name, įkurtuves atšventė prekybos įmonė "Knyga paštu", "Rūbus" pakeitė dar viena Tarybų Lietuvos ksenų prekybos įmonė—Naujojoje Vilnioje. Ilgus metus besiglaudusi mediniame namelyje, ji šiemet persikėlė į erdvas patalpas naujame name.

BIRŽŲ PILIS

Biržų restauratojai baigė labai kruopštų ir sudėtingą darbų etapą—pilies mūro skliautų rekonstrukciją.

Kai šis sąjunginės reikšmės istorijos ir architektūros paminklas igis pirmą kartą savo vaizdą, čia įsikurs Biržų kraštotyros muziejus ir viešoji biblioteka.

DETROIT, MICH.

Mirė klubietė

Yucaipa, Kalifornijoje, spalio 28 d. naktį mirė Elizabeth Chipley, sulaukus 88 metų. Didžiumą savo amžiaus velionė gyveno Detroito, bet kai numirė jos vyras Chipley, ji apsigėdė su George Damušiu ir nusipirko gražų namą Yucaipa, Kalifornijoje. Apleidus Detroitą, vistiek priklausė prie Detroito Lietuvių Klubu ir prisijungė duokles. Į Klubą įstojo liepos mėn. 1954 m. ir buvo labai aktyvi. Per kelius metus buvo Klubu trustistė. Velionė buvo pažangi moteris, priklausė ir dalyvavo pažangiose organizacijose. Buvo "Vilnies" skaitytoja.

Lapkričio mėn. 1980 m. velionė apsigyveno poilsio namuose Yucaipoj. Vėliau gavo smūgį ir dėl kitų senatvės negalavimų atsidūrė Community ligoninėje Yucaipoj, kur ir mirė. Buvo pašarvota Emerson Bartlett Mortuary, Yucaipoj ir palaidota lapkričio 2 d. Hillside Memorial Park kapinėse Redlands, Kalifornijoje, kur ilsisi jos vyras George Damušis. Nuliūdime paliko du sūnus: Victor Andrews ir Alfons Andrews ir jų šeimas bei daug draugų Kalifornijoje ir Detroito. Gaila geros pažangietės.

Ateina susirinkimai

LDS 21 kp. metinis susirinkimas bus sekmadienį, gruodžio 13 d., 11 val. ryte Detroito Lietuvių Klubu patalpose. Yra daug svarbių reikalų, svarbiausia tai rinkimas ateinančių metų naujos valdybos. Po susirinkimo, LDS šeimininkės patieks skanias vaišes.

Moteryų Pažangos Klubas susirinks sekmadienį, gruodžio 13 d.,

12 val. dieną. Yra svarbių reikalų, ir visos moterys yra prašomos šiame susirinkime dalyvaut.

Naujienos iš vėjus

"Vilnies" vėjus eina pirmyn ir dirbant jame yra proga aplankyti skaitytojus, kurių gal nematome per visus metus.

"Vilnies" skaitytoja Katherine Gardis nesveikuoja ir randasi Williamsburg Convalescent Center, 2101 Middlebelt Road, Farmington, Michigan, už 8 mylių. Ją galima aplankyti visą dieną bile laiku. Jos dukrelė Helen sako, kad Katherine Gardis labai norėtų matyt savo drauges iš Moterų Klubu ir LLD. Dukrelė Helen sako, kad ji visuomet labai laukia laikraščio "Vilnis" ir ji skaito. Helen laikraštį jai pristato. Būtų gera, kad draugai ir draugės ją aplankytų ir suteiktų smagumo.

Kita moterų klubu narė, Julia Easudis, randasi Living Center (Wayne Center), 4425 South Venoy Road, netoli Michigan Avenue, Wayne, Michigan. Jos sunus Al Easudis sako, kad jo motina yra žvali ir š. m. gruodžio mėn. sulauks 95 metų amžiaus. Ji buvo "Vilnies" skaitytoja per daug metų, bet jau dabar negali skaityti.

Kitas geras vilnietis Mike Tubinas su žmona Terese gyvena 8314 Cahalan gatvėje, Detroito. Mielai atsinaujino laikraštį "Vilnis", bet skundėsi, kad jo kojelės yra pavargę ir nori streikuoti. Jo žmona Teresė serga sunkiau ir lanko gydytojus kiekvieną savaitę Fordo ligoninėje. Bet abu skaito laikraštį "Vilnis" ir tuomi sužino vėliausias žinias, nors kad ir negali visur dalyvauti tarpe lietuvių.

Maloni Detroito pažangietė, visų organizacijų narė Anna Daukus irgi nesijaučia, bet jos dukrelė Lillian Gugas ir žentas Walter Gugas ją atveža į susirinkimus. Nors jos "Vilnies" prenumerata užmokėta iki ateinančio pavasario, bet ji su meile atsinaujino anksti ir dar paaukojo "Vilniai" \$25.00. Tai nuširdi pažangietė, kuri visuomet rūpinasi ir linki, kad laikraštis "Vilnis" ilgai gyvuotų. Beje, sužinojau, kad ji minės savo gimtadienį gruodžio 29 d. Pasveikinkime šią nuširdžią veikėją Anna Daukus su kortelėmis. Jos adresas: 6862 Longacre, Detroit, Michigan 48228.

Vėjus baigiasi

Laikraščio "Vilnis" vėjus jau baigiasi, bet yra draugų, kurių Stefanija dar "nepagavo". Galite atsinaujinti prenumeratas tiesiog arba matykite Stefaniją Masytę susirinkimuose. Būtų gerai kad Detroitas stovėtų aukštai ir kad visi "Vilnies" prenumeratoriai būtų atsinaujinę savo prenumeratas. Stefanija

Kalba Vilnius

Tarybų Lietuvos radijas transliuoja laidas užsieniui kasdien: 22 val. Grinvičo laiku lietuvių kalba, 22 val. 30 min. anglų kalba 666, 1107, 1557 kilohercų dažnumu (vidurinėmis bangomis) ir 6100 kilohercų dažnumu (trumposiomis bangomis); 23 val. Grinvičo laiku anglų kalba ir 01 val. lietuvių kalba 7150, 9750, 15100, 15240, 17870 kilohercų dažnumu (trumposiomis bangomis).

Vilniaus radijo laidų klausykiteš atitinkamai vietos laiku:

Vakarų Europoje — Grinvičo laiku;
Vašingtone ir Niujorke — 17.00 ir 20.00 val. lietuvių k.; 17.30 ir 18.00 val. anglų k.
Čikagoje — 16.00 ir 19.00 val. lietuvių k.; 14.30 ir 15.00 anglų k.
Buenos Airėse — 18.00 ir 21.00 val. lietuvių k.; 18.30 ir 19.00 val. anglų k.
Brazilijoje — 19.00 ir 22.00 val. lietuvių k.; 19.30 ir 20.00 val. anglų k.

Amerikos-Rusijos Instituto 50-metis

JAV pažangioji visuomenė iškilmingai pažymėjo Amerikos ir Rusijos instituto San Franciske, kurio tikslas—stiprinti JAV ir TSRS tautų draugystę ir savitarpio supratimą, 50-ąsias metines. "Taika ir draugystė—šie žodžiai anglų ir rusų kalbomis, tapę Amerikos-Rusijos instituto šūkiu, geriausiai atspindi jo įvairapusišką veiklą, ypač aktuali dabar",—nurodoma sveikinimo laiške, kurį Amerikos-Rusijos institutui nusiuntė tarybinių draugystės ir kultūrinių ryšių su užsienio šalimis draugijų sąjunga, TSRS ir JAV draugija. Puiki dovana jubiliejui—socialistinio Kazachstano meno meistrų, atvykusių į JAV kartu su Tarybų Sąjungos delegacija, pasirodymas San Franciske.

Mūsų instituto, kuris buvo įsteigtas, kai dar nebuvo užmegzti JAV

ir TSRS diplomatiniai santykiai, pagrindinis tikslas—supažindinti plačiuosius Amerikos visuomenės sluoksnius su Tarybų šalies gyvenimu, jos kultūra, taikia užsienio politika, pareiškė, TASS-o korespondentui Amerikos ir Rusijos instituto direktorė K. Karosienė.

Visiems aišku, kad tarybiniai žmonės siekia taikos, pasakė ji. Niekas taip nenukentėjo nuo karų, kaip tarybinė liaudis. Bet taika tiek pat svarbi ir būtina amerikiečiams. Sustabdyti pasirengimų galinčiam sunaikinti civilizaciją branduoliniam karui beprotybę—svarbiausias dabarties uždavinys. Jo išsprendimas labai priklauso nuo JAV ir TSRS santykių.

Todėl mes manome, kad būtina Jungtinėse Amerikos Valstijose pasakoti tiesą apie Tarybų šalį, pabrėžė K. Karosienė.

Jau pusė amžiaus šios organizacijos aktyvistai nenuilstamai propaguoja draugystės ir bendradarbiavimo tarp abiejų didžiųjų šalių idėjas, dalykiškai kviečia sėsti prie derybų stalo. Amerikos-Rusijos instituto nariai visuomet žengia pirmosiose kovotojų už taiką, prieš ginklavimosi varžybas gretose. Nė vienas antikarinis ar demokratinių jėgų renginys Kalifornijoje nepraeina be instituto aktyvo. Tarybų šalies bičiuliai San Franciske rengia tarybinių knygų parodas, jų iniciatyva čia veikia pastovūs rusų kalbos kursai, organizuojami susitikimai su tarybiniais menininkais bei turistais. V. T-sa

Dėl laikraščio "Vilnies" vardo pakeitimo

Visokių žmonių yra, visokių reikia. Amerikos pažangiųjų lietuvių tarpe vienas iš originaliausių yra Miamije, Floridoje, gyvenantis Jonas Smalenskas. J. Smalenskas yra Amerikos pažangiųjų lietuvių spaudos mecenatas. Dažnai jis kaip "Vilniai", taip "Laisvei" aukoja ne tik šimtinės, o ir daug didesnes sumas, kad tik šie laikraščiai gyvuotų.

Neseniai Miami Lietuvių Socialistų klubas nutarė vienam ir antram laikraščiui paaukoti po \$1,000, o Jonas Smalenskas iš savo kišenės pridėjo dar po \$100. Tai nemaža parama kaip vienam, taip antram laikraščiui. Tačiau laiške Jonas Smalenskas kelia sumanymą, kad laikraščio "Vilnies" vardas reikėtų pakeisti į vardą "Banga", nes tai

būtų lietuviškesnis.

Mūsų nuomone laikraščio vardas "Vilnis" yra taip lietuviškas, kaip ir "Banga". O be to, laikraštis "Vilnis" šiuo vardu vadinasi jau virš 60 metų. Ši vardą keisti būtų nei šis nei tas kaip įsisenėjimo atžvilgiu, taip biznio atžvilgiu. Taipgi reikia turėti galvoje, kad laikraščio kūrėjai šį vardą pasirinko laikraščiui būti tokiu, kokiu buvo pirmojo karo išvakarėse einantis Rygoje laikraštis "Vilnis", į kurį rašinėdavo ne tik V. Kapsukas, o netgi ir V. Leninas, ir buvo laikomas gryniausiu marksistiniu lietuvišku laikraščiu.

Jono Smalensko pasiūlymas nors ir diskutuotinas, bet vargiai ar būtų priimtinas Amerikos pažangiųjų lietuvių visuomenės. Elenutė

VETERANAS SKAITYTOJAS C. DANISEVIČIUS

Charles Danisevičius, gyvenantis Middlebury, Conn., yra mūsų pažangios spaudos skaitytojas veteranas. "Laisvę" skaito nuo 1912 metų, o "Vilni" nuo 1930 metų. Laikraštį "Vilni" jam užprenumeravo jo kaimynas iš Lietuvos L. Prūseika, arba kaip jis jį vadina Vabalukas, iš Daugelaičių kaimo, netoli Kybartų. Apgailestauja, kad Leonas Prūseika taip anksti mirė.

Charles Danisevičius, jeigu sulauks kitų metų vasario 19 dienos, bus jau 90 metų amžiaus. Nežiūrint tokio amžiaus ir akių susilpnėjimo, laikraštį dar skaito, bet jau per padidinamą stiklą. Turėdamas galvoje, kad laikraščiui nelengva gyvuoti, atsiuntė \$25.00. Elenutė

10

Laiškai ir parama

Saint Louis, Mo.

Draugai vilniečiai, pamiršau pasiusyti už prenumeratos atnaujinimą. Čia pasiunčiu \$10.00. Prašau, nesulaikykite man mano mėgiamo laikraščio "Vilnies", kurį skaitau nuo pat pirmo numerio. Pete Bells

Easton, Pa.

Geriamieji, čia rasite penkiolikos dolerių perlaidą už atnaujinimą prenumeratos \$10.00 ir penkinė laikraščio fondui. Charles Dibulski

Brooklyn, N. Y.

Geriamieji, gavau jūsų paraginimą prisidėti prie "Vilnies" vjaus. Siunčiu \$20.00. Tai bus auka fondui. Linkiu visiems stiprios sveikatos ir sėkmės. Ona Čepulienė

Chicago, Ill.

Gerbiama Elenute, mes taip pat prisidedame su \$50.00 prie "Vilnies" \$15,000.00 fondo. Pinigus pridavėm drg. A. Litvinui.

Charles ir Josephine Sisevičiai

Springfield, Ill.

Dear Directors, sorry about the late correspondence. I had several tragedies in the family. I as in no mood to take care of my mail. Enclosed is \$10.00 for the very late renewal of "Vilnis" subscription and \$25.00 for the "Vilnis" fund. Thank you for your patience.

Genevieve Klickna

Sunrise, Fla.

Gerbiama administracija, siunčiu \$20.00. Tai bus už prenumeratą ir \$10.00 laikraščio fondui. Linkiu viso geriausio jums visiems, kad "Vilnis" mus nesustotų lankiusi.

Stanley Jankauskas

RAŠO VAJININKĖ ANNA BERNAT

Nuoširdi vilnietė, ilgametė laikraščio vajininkė, plačiai žinoma losangelietė Anna Bernat štai ką rašo:

— Mane suėmė žiauri arthritas liga ir likau visai bejėgė. Labai apgailestauju, kad negaliu šiais metais darbuotis laikraščio vjaus darbe. Netgi ir savo prenumeratą atsinaujinau per drg. Sakaliene. Ligos esu taip sužalota, kad visiškai negaliu pavaikščioti, nei pasigaminti maisto, o į parduotuvę nueiti nėra nė kalbos. Bet ką daryti! Turiu gyventi kol gamta pasims.

Baigdama visiems laikraščio darbuotojams linkiu geriausios sėkmės, ir kad mano mėgiamas laikraštis "Vilnis" gyvuotų kuo ilgiausiai. Jis man prie širdies nuo jo pirmo numerio išėjimo ir nenoriu su juom skirtis kol akys leis jį skaityti.

Draugiškai,

Anna Bernat

CLEVELAND, OHIO

Lapkričio 5 d. įvyko LDS 55-tos kuopos susirinkimas I.C.A. salėje. Įždininkė Ann Mack sugrįžo iš ligoninės su dar nesugijusia koja, bet rūpinosi savo pareigomis ir atsilankė.

Susirinkimas buvo metinis, tai reikėjo rinkti valdybą. Nariai vienbalsiai patvirtino tą pačią valdybą su pataisymu, kad raštininko ir finansų sekretoriaus darbai būtų paversti į vieną sekretorystę. Šias pareigas sutiko priimti A. Susnis ir pareiškė, kad neims dviejų algų. Taipgi, bus ir korespondentu.

Taipgi nesant reikalų ir prie blogų orų nutarta susirinkimus laikyti tik kas tris mėnesius, reikiama keturis per metus. Pirmas toks susirinkimas bus kovo mėn. Diena ir laikas paliko taip, kaip buvo—pirmą mėnesio ketvirtadienį pietų laiku. Taigi susirinkimai bus birželio, rugsėjo ir gruodžio. Vieta ta pati.

Buvo liūdna žinia kad mirė buvęs valdybos narys Julius Krasnickas. Mirė Miami, Floridoje. Visi atsistojo vienai minutei mirusio pagerbimui. Po susirinkimo Susnio pastangomis buvo pietūs. Pirmininkė A. Palton dėkojo draugėms A. Kazilonienei ir P. Nemurai, kad jos viską prirengia ir patarnauja.

Sekretorė prašo kad duokliu nieks nesirūpintų siųst kol negaus

nuo jos pranešimo, kiek reikės mokėt. Centras turi prisiųst sąrašą su dividendais.

Prisiunčiu prenumeratų atnaujinimus ir aukų šių skaitytojų:

P. Nemurienė—\$10-prenumerata ir \$20-auka fondui.

A. Mack—\$10-prenumeratas ir \$10-auka.

S. Susnis—\$10-prenumerata ir \$10-auka.

Viso \$70.

A. Susnis

MIAMIEČIAI ATSIUNTĖ \$200.00

Laikraščio vajininkė Miamiyje, Fla., Magdalena Novitski atsiuntė \$200. Tai LLD 75 kuopos auka "Vilnies" fondui. Drauge su šia suma Magdalena atsiuntė Peter Gudelio prenumeratos atnaujinimą ir penkinę fondui.

Širdingiausiai ačiū Magdelenai Novitski už pasidarbavimą. Linkime jai geriausios sėkmės, kad laikraščio "Vilnies" reikalai Miami, Fla., pažangiųjų lietuvių kolonijoje nebūtų apleisti. Elenutė

Tarp mūsų

— Buvusi chorų mokytoja muzikė Anna Petrutienė išvyko paviešėti pas savo dukrą į Massachusetts valstiją.

— Jau prasidėjo ledo rutulio sportininkų sezonas. Plačiai žinomas jaunuolis Robert Bordner šiemet gavo net kelių žymių komandų kvietimus. Kurį iš jų pasirinko, neteko sužinoti.

— Pakartojame, kad Kazimieras ir Josephine Sisevičiai "Vilnies" namo stogo pataisymui davė \$30.00.

— Iš Phoenix, Az., Joe Koll atsiuntė \$50.00, iš kurių \$40.00 laikraščio fondui. Laiške klausia, kieno yra tie batai, kuriais prez. Reaganas dėvi.

— John Feiza turėjo nedidelį sunegalavimą su savo koja. Nors teko "paragauti" chirurgo peilio, bet į ligonio lovą nereikėjo atsigulėti.

— Vykstant prenumeratų atnaujinimo vajui, tenka pastebėti, kad per praeitus atskaitinius metus išmirė nemaža skaitytojų. Vajininkų ir kiekvieno skaitytojo pareiga į jų vietas gauti naujų.

— Niujorke tragiškai žuvo plačiai žinomi žurnalistai Rudolfo Baraniko sūnus Steven. Rudolfas Baranikas, kaip žinia, savo laiku dirbo "Vilnyje" redaktoriumi.

— Jeigu kokių sukliuvimų neįvyks, tikrai žinoma, kad kitą vasarą bus dvi "Vilnies" skaitytojų turistinės grupės dešimčiai dienų Lietuvoje. Viena bus birželio mėnesį, antra—rugsėjo. Kai tik bus susitarta dėl datų ir kainos, kuo skubiausia bus paskelbta laikraštyje.

— Savo laiku buvusieji aktyviai saviveiklininkei Annai Jokuskai prieš kurį laiką buvo padaryta akies operacija. Ligonė jau namie ir jaučiasi kaip niekur nieko.

— Eleanora Poznick praneša, kad jos motina Anna Bukauskas, sulaukusi 86 metų, mirė spalio 12 dieną, Anaheim, Kalifornijoje.

Elenutė

Vilnis, 1981 gruodžio 10

Kaip eina "Vilnies" vaju

(Suvestinė iki lapkričio 7 d.)

Džiugu, kad laikraščio prenumeratų atnaujinimo vaju darbe daryjasi jau keturiolika vajuininkų. Kaip matome suvestinėje, triumfuoja detroitietė St. Masytė. Smarkiai dirba ir čikagietė Julia Urmionienė. Jas vežasi sanpetersburgietė Julija Andriulienė. Kiti vajuininkai

irgi nesėdi sudėję rankų.

Ypač džiugu, kad jau gauti net 9 nauji skaitytojai. Juos gavo: St. Masytė 4, Frank Vaitkus 3 ir po vieną Julija Marazienė ir Adeline Susnis. Tenka laukti, kad vajuininkai į šį darbo barą—gavimą naujų skaitytojų—daugiausia kreips dėmesio.

Vajuininkai išsirikiavo:

Stephanie Masytė, St. Clair Shores, Mich.	1,640
Julia Urmonas, Chicago, Ill.	780
J. Andriulis, St. Petersburg, Fla.	760
Julia Marazas, Chicago, Ill.	660
Violet Trask, San Leandro, Cal.	640
Frank Vaitkus, Chicago, Ill.	580
Elizabeth Margis, Grand Rapids, Mich.	420
Adeline Susnis, Chesterland, Ohio	420
Elizabeth Rapshis, Dorchester, Ct.	280
M. Novitski, Miami, Fla.	240
B. F. Kubilius, Hot Springs, Arkansas	220
Mary Strauss, Bridgeport, Ct.	220
Antonette Rackauskas, Ward Hill, Mass.	220
A. Bernot (per Draugus) Los Angeles, Cal.	160
A. Stritch, Kenosha, Wisc.	120
Office	320

SKAITLINGAS KULTŪRIEČIŲ SUSIRINKIMAS

Lapkričio 17 d. įvyko Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugijos narių priešmetinis susirinkimas. Smagu pažymėti, kad narių atsilankė gana daug.

Pirm. U. Juodaitienė atidarė susirinkimą ir vedė tvarką.

Perskaitytas protokolas ir priimtas. Valdyba savo raporte pažymėjo, kad atlikusi visus darbus, kurie jai buvo pavesti. Taipgi, kad rūpinasi visais draugiją liečiančiais klausimais.

"Vilnies" vaju komisijos narė J. Marazienė raportavo, kad dirbanti, kiek sąlygos leidžia ir nemažai gaunanti iš narių talkos, bet ne visai tiek, kiek narės pasižadėjo. Ji tikisi ateityje gauti daugiau talkos.

Skaitytas Moterų Taikos komiteto laiškas ir priimtas. Jo paramai paskirta iš išdo \$10.

Nutarta žiemos švenčių proga pasveikinti nares ir jų šeimas per laikraštį "Vilnis", sumokant \$25.

Nutarta sekančiame susirinkime, kuris įvyks gruodžio 15 d., 12 val. dieną, "Vilnies" salėje turėti šiltus pietus. Nemažai narių pasižadėjo atnešti namuose pagamintų skanumynų.

Morta Marquardt įteikė draugijai \$12 dovaną, sakydama, kad jos sveikatos stovis menkėja ir gal teks pergyventi akies operaciją, tai negalės dirbti draugijos labui. Už tai norinti prisidėti su maža dovaną.

Buvo renkama draugijos 1982 m. valdyba, išrinkta pirm. U. Juodaitienė, vicepirmininkė A. Vaitkienė, užrašų sekr. J. Marazienė, fin. sekretorė Isabelle Peters, išd. Eva

Sankus.

Atžymėta B. Dargienės ir J. Marazienės gimtadieniai. Palinkėta joms sveiko, ilgo ir darbingo amžiaus, sudainuota Ilgiausių metų.

Aplankytos ligonės Mary Adalmas, E. Klastauskienė ir palinkėta joms geros sveikatos.

Sekantis susirinkimas ir vaišės bus gruodžio 15 d. Prašau į jį pasikviesti ir draugus vyrus.

Iki susitikimo sekančiame susirinkime. Sekr. J. M-nė

HELEN TRUSK SUSIŽEIDĖ

Drg. Helen Trusk po ilgokų atostogų pas dukrą ir jos šeimą Indianapolis, Ind., grįžo į Čikagą. Grįžo gerai nusiteikusi ir sveikatoje sustiprėjusi. Bet štai, lapkričio 7 d. lipdama laiptais į rūšį paslydo ir krito nuo ketvirtos laiptos. Krisdama skaudžiai susitrenkė. Teko ilgokai pagulėti. Tik laimė, kad kaulai nelūžo.

Linkėtina mielai Elenutei sėkmingai ir visiškai pasveikti. Vilnietė

ANNA PARADA APDOVANOJO "VILNIŲ"

Kultūričių susirinkime susitikau drg. Anna Parada. Ji nusiskundė, kad jos sveikata eina silpnyn. Ypatinai klausia ir regėjimas dėl per didelio kiekio cukraus susilpnėjo.

Nežiūrint, kad Anna nepajėgia laisvai skaityti laikraščio, vistiek įteikė "Vilniai" paramos \$10.

Gražu, kad nepamiršta paremti pažangios spaudos. Linkėtina Annai atgauti sveikatą ir vėl džiaugtis gyvenimu. Vilnietė

Iš Miami, Fla.,

\$1,000 "Vilniai"

"Vilnies" vajuininkė M. Novitski iš Miami, Fla., atsiuntė laikraščiu paramos \$1,100.00. Šios sumos tūkstantį dolerių aukavo tenykštis pažangių lietuvių Socialis klubas, šimtą dolerių pridėjo laikraščio bičiulis Jonas Smalenskas, aktyvus laikraščio rėmėjas.

Didelis ačiū Socialio klubo nariams, Jonui Smalenskui ir už paslaugą darbščiajai mūsų vajuininkai M. Novitski. Kol Amerikoje bus tokių nuosirdžių pažangiečių, laikraštis "Vilnis" gyvuos. Elenutė

A. COPIN APDOVANOJO LAIKRAŠTĮ

Lapkričio 17 d., kultūričių susirinkime sutikau drg. Adelę Copin. Pasiteiravau, kodėl retai juos mato sueigose. Adelė nusiskundė sveikata. Ji įteikė \$30 ir pasakė, kad pasimokanti savo ir A. Virbalio gyvenančio Brazilijoje prenumeratas, o likusius \$3 skirianti "Vilnies" paramai. Taipgi pasimokėjo už laikraštį Helena Beadalytė.

Nuosirdus dėkui Adelei už nepamiršimą "Vilnies". Linkiu geros sveikatos. Julija M.

M. MARQUARDT PAKAITĖ BUTĄ

Čikagiečiams gerai žinoma pažangių organizacijų narė ir daug dirbusi sueigose drg. Morta Marquardt (buvusi Plečkaitienė) persikėlė į naują butą. Dabartinis jos adresas: 3347 So. Lowe Ave., Chicago, Ill. 60616. Telefonas: 927-9639.

Mortulė dalyvavo kultūričių susirinkime ir įteikė draugijai \$12 dovaną. Be to, ji užrašė laikraštį "Vilnis" savo ilgų metų draugei Onutei Newcam. Taipgi pasimokėjo savo prenumerata ir įteikė laikraščiu paramos \$8. Ji nusiskundė, kad akys ima silpti, ir prisibijo, kad gali tekti pergyventi akių operaciją.

Linkėtina mielai Mortulei nuotaikingai leisti laiką naujame bute ir sutvirtėti sveikatoje, kad galėtum vėl dirbti pažangos labui, kaip dirbti per daugelį metų. Julija M.

NAUJAS A. JONIKIENĖS ADRESAS

Buvusi "Vilnies" redaktorė A. Jonikienė, senatvės ir arthričio ligos kamuojama, dienas leido pas savo sūnų Leoną, sekdama spaudą ir nepadėdama plunksnos į šali, rašant savo atsiminimus.

Prieš kurį laiką gavome pranešimą, kad ji persikėlė gyventi į kitą vietą, ir kad laikraštis būtų siunčiamas nauju adresu.

Jos adresas: The Baptist Home, "Brookmeade", Route 308 P. O. Box 129, Rhinebeck, N. Y. 12572. Telefonas 1 (914) 876-2071.

Elenutė

APKALBĖTI "VILNIES" REIKALAI

Lapkričio 7 d. įvyko "Vilnies" direkcijos posėdis, kuriame plačiai ir rūpestingai apkalbėti laikraščio reikalai.

Nutarta dėti per dvi laidas žiemos švenčių sveikinimus.

Buvo apkalbėta skaidrių rodymo klausimas, kurių gausiai nutraukė J. Urbikas beviešėdamas T. Lietuvoje. Bet tas klausimas paliktas išspręsti sekančiame posėdyje.

J. Marazienė pasiaiškino, kad ji tegalinti tik vieną dieną dirbti laikraščiu žinias ruošiant, nes namie ligonio priežiūra pareikalauja daug laiko.

Sekantis posėdis įvyks gruodžio 26 d. 1 val. po pietų. Sekr. J. M-nė

CICERIETĖS APTARĖ KLUBO REIKALUS

Lapkričio 4 d. įvyko Cicero Lietuvių Moterų Klubo narių susirinkimas, į kurį atsilankė gražus skaičius narių.

Kadangi Ciceroje Liuosybės salė neranduojava, tai susirinkimas buvo "Vilnies" salėje.

Plačiai apkalbėti Klubą liečiantys klausimai. Išrinkta knygų patikrinimo komisija iš šių narių: F. Jordan, K. Mudra, A. Dočkienės, E. Bogden.

Nutarta pasveikinti nares ir jų šeimas per laikraštį "Vilnis", žiemos švenčių proga, sumokant \$25.

Išrinkta sekantiems metams klubo valdyba: pirm. Estelle Bogden, sekr. K. Mudra, išdininkė A. Dočkienė.

Plačiai apkalbėti Klubo veiklos reikalai. Visos narės išsireiškė, žiemos mėnesių laike nelaikyti susirinkimų, nes narės atvykti į "Vilnies" salę, kuomet siaučia šaltis bei prisninga daug sniego, veik neįmanoma. Tad nutarta sekantį susirinkimą laikyti 1982 metais balandžio 7 d. "Vilnies" salėje.

Prašau narių nepamiršti sekančio susirinkimo. Linkiu visoms nuotaikingai praleisti šaltą žiemužę, o atėjus pavasariui vėl susirinkti. Pirm. E. B.

HELEN PINE PRISIMENA BENDRAKELEIVIUS

Praeitą vasarą su "Vilnies" skaitytojų turistine grupe į Lietuvą buvo nuvykus ir Helen M. Pine, gyvenanti Columbus, Ohio. Ji čia Amerikoje gimus ir augus. Atnaujindama prenumeratas Helen Žukas, Milda Žukas ir savo pačios, atsiuntė ir laikraščio fondui \$45.00 nuo Helen Žukienės \$25.00, Milda Žukas \$10.00 ir nuo savęs \$10.00.

Laiškutyje linki, kad sėkmingai būtų sukelta užsibrėžta suma laikraščio fondui. Baigdama pažymi: Please give my warmest greetings to John Feiza and Mary and Julius Urbikas. We had a wonderful time together in Lithuania. Vadinasi, Helen Pine kelione į Lietuvą nenusivylusi. Elenutė

Mirus

Juliu Krasnickui

Reiškiame gilią užuojautą velionio giminėms, draugams bei pažįstamiems. Jis buvo mūsų, clevelandiečių pažangių lietuvių, visuomenės darbuotojas, bičiulis, nepavadojamas draugas. Jo mirtis sukėlė mums širdgėlą, niekad jo nepamiršime.

LDS 55-TOS KP. NARIAI
Cleveland, Ohio

Our deepest sympathy to Mae and Rudolf Baranik
on the tragic death of their son

Steven Baranik

Louis De Schaaf Tony Litvin
Nellie De Schaaf Alice Jonikienė,

Penki metai be Juozo Dementio

-Laikas greitesnis už sparnuotą arą. Štai rodos dar taip neseniai drg. Juozas Dementis buvo su mumis, o gruodžio 8 d. bus lygiai penki metai, kaip sustojo plakusi Juozo jautrioji širdis. O birželio 25 d. sukako du metai, kaip mirė jo mylima žmona Marytė Dementienė.

Abu Dementiai nuoširdžiai ir pavyzdinčiai dirbo pažangos labui. Jie persikėlė gyventi 1953 m. iš Čikagos į Kaliforniją, bet nesustojo dirbė pažangos labui. Stambiai pinigškai rėmė pažangią spaudą ir prieš pat mirtį Marytė atsiuntė "Vilniai" tris šimtus dolerių, kad tik ilgiau galėtų "Vilnis" gyvuoti.

Nors jų jau nėra gyvųjų tarpe, bet jų gražūs darbai pažangos labui pasiliko nepamiršti draugų, su kuriais jie taip gražiai ir sutartinai dirbo. **Vilnietė**

PRISIMINUS DAINININKĄ P. DAUDERĮ

Per daugelį metų Povilas Dauderis linksmino Amerikos pažangius lietuvius savo malonių ir širdį glostančiu balsu. Čikagoje veik nebuvo stambesnio renginio, kur nebūtų dainavęs solistas Povilas Dauderis. Ji dažnai iškviesdavo dainuoti ir kitų kolonijų pažangūs lietuviai.

1968 m. gruodžio 2 d. Čikagos pažangios organizacijos buvo surengusios banketą pagerbimui mielo dainininko, o jau 1968 m. gruodžio 4 d. visai nenujauštai ir netikėtai sustojo plakusi jo kilnioji širdis. Toji skaudi žinia nustebino visus, kurie tik prieš kelis dienas kalbėjosi su juo ir linkėjo ilgo ir saulėto gyvenimo, o jau jo balsas nutlo visiems laikams.

Jau 13 metų, kai mes negirdime jo žavaus balso, bet jo pamiršti negalima. **Vilnietė**

DEŠIMT METŲ BE VINCO V. VASIO

Gruodžio 13 d. bus lygiai 10 metų nuo Vinco V. Vasio mirties. Velionis Vasys per eilę metų dirbo "Vilnies" įstaigoje prie laikraščio spaudinimo. Tūlą laiką jis buvo persikėlęs gyventi į Lowell, Ind. Grįžęs į Čikagą, vėl dirbo prie "Vilnies" atspausdinimo.

Vincas nesitenkindavo fiziniu darbu. Jis daug dirbo organizacijoje ir ėjo eilės svarbių įstaigų sekretoriaus pareigas.

Nežiūrint, kad jo nėra mūsų tarpe, jo darbai pasiliko visų mintyse ir jo kilnus atminimas liks neužmirštas. **Vilnietė**

NELLIE IR LOUIS DE SCHAAF

Po didelės automašinių avarijos Nellie ir Louis DeSchaaf beveik jau atsigavę, nežiūrint kaip buvo sužaloti, nežiūrint kiek teko perkentėti skausmų, o Louis netgi operaciją.

Abu jau žvalūs, nors dar turi saugotis fiziškai nepersitempti. Louis tiek sustiprėjo, kad vėl įsigijo automašiną ir gali ją vairuoti. Žinoma, ne ilgai išvažiuojams, o tik nuvykti į supermarketa ir per artimesnius savo pažįstamus bei draugus. Nellie namų apyvokos darbus viena pati jau apeina lengvai.

Laukiame jų pasirodant mūsų organizacijų parengimuose bei pobūviuose. **Elenutė**

MARY MIHASONOK GRĮŽO IŠ LIGONINĖS

Laikraštyje buvo pranešta, kad drg. Mary Mihasonok ligoninėje. Smagu pranešti, kad ji jau apleido ligoninę ir jaučiasi neprastai. Ji jau dalyvavo kultūriečių susirinkime ir užsimokėjo už "Vilnies" prenumeratą. Mary sakė, kad jaučiasi gerai ir reikia tikėtis, kad mes ją vėl dažnai matysime mūsų sueigose.

Linkėtina Mary pasveikti ir daugiau nesirgti. **Vilnietė**

FRANK MAZILIAUSKĄ IŠTIKO "STROKE"

Teko sutikti velionės Elsie Maziliauskienės sesutę Estelle Chapas, kuri pasakė gana skaudžią žinią. Ji sakė kas velionis Aleksas ir Elsie Maziliauskų sūnus, gyvenantis Oregono valstijoje, staiga susirgo. Jį ištiko labai rimtas "stroke". Kiek ji žino, jis randasi ligoninėje. Gydytojai sako, kad jis rimtas ligonis.

Gaila jauno vyro. Linkėtina, kad jis nugalėtų tą žiaurią ligą. **J. M-nė**

Prisiminus S. Mažeiką

Nors jau lapkričio 27 d. suėjo 9 metai, kai negailestinga mirtis staigiai ir nenujauštai išplėšė iš gyvųjų tarpo Stanley (Stasij) Mažeiką, bet jo pavyzdingas ir gražus gyvenimas pasiliko jo draugų ir artimųjų neužmirštas.

Velionis sveikas ir gyvas būdamas gražiai reikėsi pažangiam judėjime. Jo žmona Marcella daug dirbo "Vilnies" ir Mildos sueigose, o Stasys visuomet ją atveždavo ir padėdavo jai sunėsti supirktus daiktus. Jis ne tik nesipriešino, kad žmona tiek daug dirba sueigose, bet dar paskatindavo ir pats jai padėdavo.

Velionis daug pergyveno, kuomet jo mylima sesutė Marija Bimbienė ir jos vyras žuvo automašinių avarijoje. Po to, pats pergyveno rimtą operaciją, bet buvo susveikęs ir niekas negalėjo suprasti, kad jo laukia staigus širdies smūgis, nuo ko ir mirė.

Visi suprantame, ką pergyveno jo mylima žmona Marcella. Ji vėliau persikėlė gyventi pas savo dukrą ir jos šeimą. Pastaruoju laiku Marcellai tenka slaugyti dukrą, kuri jau gerokas laikas yra rimta ligonė. Neveltui mes nematome Marcellos mūsų sueigose, nes ji negali nei minutei palikti sergančios dukros.

Lai bus velionui Stasiui ramu ilsėti užmigusiam neatbundenčių miegu, o mielai Marcellai reiškiu giliausią užuojautą ir linkiu ištermės bei tvirtos sveikatos slaugant tokį rimtą ligonį. **Vilnietė**

MIRUS JULIUI KRASNICKUI

Spalio 9 ryte gavau liudną žinią iš Miami, Floridos, kad mirė mūsų Clevelando LDS kuopos narys Julius Krasnickas. Ilgai sirgo slaugymo namuose.

Laidotuvėmis rūpintis giminės pavedė advokatui.

Aš atmenu Krasnicką nuo savo jauniausių dienų. Jis buvo tarp lietuvių progresyvių žymus kaip dainininkas. Kartu su seniai mirusiu J. N. Simanasku jis turėjo juvelyrų krautuve, vėliau atsiskyrė.

Julius priklausė Mirtos chorui, vėliau Lyros chorui, bet tankiausia jis buvo solistas. Jis mėgo klasišką muziką, buvo baritonas. Daug metų dainavo vietiniam vyrų chore "Orpheus Male Choir", kuris turėjo tarptautinį garsą, susidėjo daugiausia iš profesionalų. Koncertuodami keliavo po visą pasaulį. Julius nevisur važiavo, bet kai choras buvo pakviestas į USSR, tai tada ir jis važiavo.

Dabar jis lankėsi Lietuvoje. Išbuvo per visą vasarą ir sugrįžęs džiaugėsi. Išgirdom, kad jis išvažiuoja gyventi į kitą valstiją pas brolio dukterį, bet neužilgo vėl persikėlė į Miami, kur pamilo šiltą klimatą.

Julius buvo artistiško būdo, linksmas. Bet jeigu reikėjo stot už savo principus, nepasiduodavo. Jo žavinti daina ištraukdavo nevienam ašarą, ar nudžiugindavo liudną širdį.

Mes liūdim netekę gero draugo ir pažįstamo. **A. Susnis**

Mirę lietuviai

Lapkričio 7 d. mirė Susan Krause-Kraučiuonienė-Ragauskaitė, sulaukusi 67 metus, gimusi Čikagoje.

Lapkričio 8 d. mirė Beatrice Zakaras, sulaukusi 85 metų, gimusi Lietuvoje. Amerikoje išgyveno 80 metų.

Lapkričio 8 d. mirė Veronika Žemčūnas, sulaukusi 85 metų, gimusi Lietuvoje. Amerikoje išgyveno 69 metus.

Lapkričio 11 d. mirė Algimantas Šliažas, sulaukęs 43 metus, gimęs Lietuvoje.

Lapkričio 14 d. mirė Kazimieras Griškus, sulaukęs 77 metų, gimęs Lietuvoje, Tauragės apskr., Eržvilke. Amerikoje išgyveno 25 metus.

Lapkričio 17 d. mirė Alfonsas Kaulakis, sulaukęs 80 metų, gimęs Lietuvoje, Kretingos apskr., Endriejavo valsčiuje, Sausių kaime.

DETROIT, MICHIGAN

Mirus

Petronėlei [Petry] Sturon

Reiškiame širdingą užuojautą velionės sūnui, James Sturon ir jo žmonai Margaret, visiems giminėms, draugams bei pažįstamiems.

DETROITO MOTERŲ PAŽANGOS KLUBAS

MIAMI, FLA.

LIŪDNAS PRISIMINIMAS

Stanley Mažeikos

Mirė 1972 metų lapkričio 27 dieną. Paliko mus dideliame nuliūdime. Ir vis tebeliūdime, nors nuo jo mirties jau prasliuko tiek metų. Suprantame, kad joks veiksmas bei liūdesys jo mums negrąžins, bet tos skaudžios dienos niekaip negalime pamiršti, nešiojame jos vardą savo mintyse ir širdyse.

MARCELLA MAŽEIKIENĖ

sūnus, duktė, podukra
ir kiti giminės Lietuvoje ir Amerikoje

LIŪDNAS PRISIMINIMAS MANO MYLIMO VYRO

Vinco Andrulio

9 - TUJŲ MIRTIES METINIŲ

Jis mirė 1972 metais
gruodžio 10 d.

☆ ☆
Namai liūdni ir tykūs

Man vienai, be tavęs,

Šešėliai slenka nykūs

Per praicitus dienas

(J. Subačius)

☆ ☆
žmona JULIJA

